

MAGYAR L

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvénytörvényi bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Hajnalig tartó zárt ülés a francia képviselőházban

A háborús ellátások miatti interpellációkat tárgyalták. — Daladier miniszterelnök a bizalmi kérdés fölvetésével tisztázni akarja, hogy folytathatja-e a háborút

Párizsból jelentik: A képviselőház zárt ülése a hajnali órákig tartott. Francia politikai körökben az a hír járja, hogy a Daladier-kormányt hamarosan átalakítják. Daladier teljesen a miniszterelnökségnek akarja szentelni minden munkáját és a hadügyminiszterséget másnak kívánja átadni. Utóda, hír szerint, Gamelin vagy Nogue tábornok lenne. A belügyi tárcát Chautemps venné át Sarraut-tól. Külön propagandaügyi minisztériumot is állítanak fel. Ennek élére Pommaret kerül.

A képviselőház zárt ülését a háborús ellátások ügyében bejelentett interpellációk tárgyalására rendelték el. A kormányelnök kifejezte, hogy nem híve ugyan a titkos üléseknek, mert ezek mendemondákra adnak alkalmat. De éppen azért, hogy ne terjedhessenek bizonyos híresztelések, ragaszkodik ahhoz, hogy egyetlen titkos ülésen végezzenek az összes háborús híralatokkal. Daladier a sajtó képviselői előtt is nyilatkozott és a következőket mondotta:

— A legutóbbi házkutatások során néhány olyan okmány került elő, melyre a választ a francia parlamentnek meg kell adnia, miután meghallgatta a kormányt. Beszámolunk ezekről az okmányokról, hogy a Maginot-vonal tulsó felén is tisztában legyenek vele, mennyire ismerjük az eszközöket, amelyekkel meg akarják bontani az ország szellemét. Franciaországban évek óta megszervezett szolgálat működik, melyet bizonyos liberális és humanus felfogás — és ebben hibásak vagyunk! — talán elő is segített. Egy ilyen okmány az alábbi kérdéseket tartalmazza: „Szeretik-e a tömegek Daladiert? — A bizalom kérdésének felvetése esetén

mennyi szavazat esne számára? — Kik néznék jó szemmel lemondását? — Ki lenne utóda? — Vannak-e ellenfelei a kormányban és a kamarában? — Milyen a polgárok felfogása a háborúval szemben? — Hogyan ítélik meg Olaszország szerepét?” stb.

— Sürgősen meg kell tehát állapítanunk, — folytatta Daladier, — hogy vajjon a kormány bizhat-e saját magában és folytathatja-e a háborút vagy más kormánynak kell átadnia a helyét.

Weygand tábornok egyiptomi útja nagy horderejű diplomáciai és katonai esemény.

Párizsból jelentik: Weygand tábornok egyiptomi útját Párizsban nagy horderejű diplomáciai és katonai eseménynek tartják, mely messzemenő kihatással lesz a nyugati nagyhatalmak egész keleti védelmi politikájának gyakorlati kifejlésére. Mértékadó körökben tartózkodással nyilatkoznak ennek a politikának a részleteiről, de egyben nyomatékosan hangsúlyozták, hogy a szövetségesek keleten minden eshetőségre felkészülnek és védelmi rendszerük szilárd támaszpontokra támaszkodik. Az arab világ megszervezése folyamatban van és Weygandra, aki, mint hadseregfőparancsnok számtalanszor bebizonyította szervezőképességét, — ezen a téren nagyfontosságú szerep vár. Weygand személyes tekintélye hatással van az arabokra és hozzájárul az angol-egyiptomi kapcsolatok megszilárdításához is. Francia lapjelentés szerint Weygand az arab erők mozgósításának lehetőségét vitatta meg.

Német repülőraj újabb támadást hajtott végre az Északi-tengeren

Német jelentés szerint nyolc angol hajó elpusztult, egy német repülőgép nem tért vissza

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Pénteken német repülőgépek az Északi tenger partjai közelében hat angol, vagy angol kíséret alatt futó hajót elsüllyesztettek. Így elsüllyedt a „Charges” nevű 5406 tonnás angol gőzös is.

Újabb hírek szerint az angolok nyolc hajót vesztettek, összesen mintegy 15 ezer tonna ürtartalommal. A repülővállalkozásról egy német repülőgép nem tért vissza.

Párizsból jelentik: A pénteki német légi támadásról a Havas kiegészítő jelentést adott ki, mely így szól:

— Az angol légi haderő és légvédelmi tüzérség a német légi erők tegnapi légi támadásai során egy német repülőgépet a Scapa Flow öböl kijáratánál lelőtt, két másikat megromlalt. Az elsőt a teugérségi és partvédelmi légi ütegek lőtték le, miután légi harcot vívott angol repülőgépekkel. Kevéssel később egy másik repülőgépet üldözöbe

vett egy angol vadászipülőgép, de sikerült elrepülnie. Két másik repülőgépet az északangliai partok magasságában járőrszolgálatot teljesítő angol repülőgépek tartóztattak fel. Mielőtt a német repülőgépek eltűntek volna a fellegek között, géppuskatűztől találatot szenvedtek.

Két német tengeralattjáró pusztulása.

Londonból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy egy angol torpedóromboló elsüllyesztett két elleneséges tengeralattjárót, amikor azok egy hadihajóktól kísért hajórajt megtámadtak.

A dán hajók többé nem veszik igénybe a fegyveres kíséretet.

Koppenhágából jelentik: A dán kormány úgy határozott, hogy dán hajók nem vehetnek igénybe fegyveres kíséretet. Az intézkedés célja az, hogy elejét vegyék annak, hogy dán hajók hadicsesek-mények célpontjai legyenek.

A németek fehér könyve a népkisebbségi kérdésről

XIII.*

Az 1938-ik év novembere óta, a megkisebbedett Csehszlovákiában az alkotmányos válság egyre fokozódott. Mint előbbi közleményünkben is jeleztük, valami szövetséges rendszerű államszervezetet akartak kiépíteni Prágában a cseh-morva, a szlovák és a ruszin népvidekek között. Azonban, ha egy pár hétig tartó időre sikerült is összehozni ezt a szövetséges alkotmányt, mégis annyi belső függő kérdés maradt elintézetlenül, hogy a három népvidek szerinti kormányzás között mihamarabb kiütköztek a gyakorlati nehézségek. A nehézségek aztán kihozták és mind erősebb körvonaluakká tették az elvi ellentéteket. Prága központi kormányként akart rendelkezni, Szlovákia teljesen önálló kormányzást akart. Ruszinszkóban maga a helyi kormányelnök (Brodi András) az állami hovatartozás kérdésében népszavazást akart és vele szemben az ukránpártiak szintén önállóságot. A ruszinszkoói népszavazásos irányt Prága úgy hallgattatta el, hogy Brodi helyi kormányelnököt letartóztatta, s helyébe az ukránpártiakat léptette kormányra, Szlovákiával már nem tudott ilyen könnyen végezni, mert annak nagyobb belső nemzeti szervezetsége volt, saját karhatalmi és katonai alakulatokat is tudott kifejleszteni, s amellet Németség felé mind erősebb külpolitikai összeköttetésekkel is igyekezett biztosítani.

A prágai cseh kormány 1939. március hó 6-ikán ultimátumos határozottsággal felszólította a pozsonyi szlovák kormányt, hogy hagyjon föl az önállósági törekvésekkel s az államegyeség követelményei szerint rendelje alá magát a központi kormányzatnak. Ugyanakkor Prágából a ruszinszkoói külön kormányt is menesztették. A prágai és pozsonyi kormányok közti valóságos közelharc fejlődött ki, végül is Pozsony a maga teljes önkormányzata érdekében tett az államelnökhöz előterjesztést, még pedig azzal a hozzáadással, hogy a szlovák tartománygyűlés határozzon, vajjon a szövetséges államrendben akar-e maradni. Hácha prágai államelnök az előterjesztés elfogadásával új önkormányzati kormányt nevezett ki Pozsonyba, s összehívták a döntő szlovák nemzetgyűlést is. Az új szlovák kormányelnök, Tiso József március 13-ikán személyes látogatást tett Hitler német birodalmi vezérnél. Március hó 14-ikén pedig Pozsonyban a szlovák nemzetgyűlés kimondotta a cseh-szlovák-ruszin államközösségből való kiszakadását, s az önálló Szlovákiát.

Prága szerencsekívánatot üzent az új államalakulásnak. Hácha prágai államelnök még március 14-ikén Chwalkowski külügyminiszterrel együtt Berlinbe repült, s ott megállapodott Hitler birodalmi vezérrel, hogy a cseh-morva területeket a német birodalom protektorátusa alá helyezi. Ugyanaznap Ruszinszkóba is üzenet ment Prágából, hogy a központi kormány a ruszinszkoói terület állami védelmét tovább nem vállalja. És 1939. március 15-ikén a magyar csapatok beléptek a ruthén földre, március 16-ikán Vereckénél elérték a lengyel határt, s március 19-ikén befejezték az egész ruszinszkoói terület megszállását. Ezzel létrejött a lengyel-magyar határközösség, amiért — mir'

* Előbbi közlemény a „Magyar Lapok” 1940. február 10-iki számában.

mult számunkban ismertettük, — a lengyel diplomácia olyan kitaróan fáradozott, hogy ilyen úton az ukrán-kérdés aggasztó kilátásait magától elfordítsa.

A kárpát-ukrán terület fölötti ilyen uralomváltásra egyik jellemző adat Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök 1939. március 16-iki bejelentése a magyar képviselőházban. Ez a bejelentés utal arra, hogy a ruthén nép kérte a megszállást. „A magyar kormány úgy határozott, — folytatta Teleki, — hogy teljesíti a kérést, elindította a honvédeket és hatalmába veszi ez egész ruszin-földet. A magyar csapatok utasítás kaptak arra, hogy Kárpátalja szomszédainak területét tartásuk tisztelben és még a létszámát is kerüljék minden határsértésnek.” A másik jellemző adat a kárpátaljai uralomváltásra a német külügyminisztérium felhivatalos lapjának, a „Deutsche Diplomatische Korrespondenz”-nek 1939. március 16-iki keleti közlése. Ez a közlés arról szól, hogy Németországot a Kárpátalján való érdekeltégvállalással, s a nagy-ukrán vidékhez való átjáró létesítése szándékával gyanúsították. „Ezek a híresztelések mesék, — mondja a német felhivatalos lap. — A fejlődést más tényezők határozzák meg. Teleki Pál magyar miniszterelnök kijelentette, hogy Kárpátalja a magyar állam keretei között önkormányzatot fog kapni. Olyan alakulás ez, mely úgy a gazdasági fejlődés, mint a népi önállóság szempontjainak azon a területen legjobban megfelel.”

Még az egész átalakulás betetőzéséhez hozzátartozik, hogy 1939. március 16-ikán az új Szlovákia magát a német birodalom védelmébe ajánlotta, s Hitler birodalmi vezér táviratban közölte, hogy ezt a védelmet elvállalja.

Mindezekben a világpolitikai fontosságú változásokban Lengyelországnak megvolt a maga közvetlen és közvetett érdekeltége; ez viszont nagy összefüggésbe került a lengyelországi népkisebbségi kérdés kezelésével. Mult közleményeink is hoztak már erre nézve ismeretéseket. Az Olsa-vidék Lengyelországhoz való csatolásával meg is növekedett a német népkisebbségi érdekű terület, de a régi területen is megmaradtak még bizonyos elintézetlenségben a német népkisebbség kérdéseit. Az elintézetést a nagypolitika behullámzása megállította.

All ez különösen arra a fáradozásra, melylyel a német külügyminisztérium azt akarta elérni, hogy a népkisebbségi kérdések poliikamentesítésére a két kormány belügyi szakértői időnkinti megbeszéléseket tartanak. Egy valami kormányközi népkisebbségügyi bizottságot akartak működésbe hozni. Visszaemlékezletünk arra a korábbi közlésünkre, hogy 1938. július 19-ikén a lengyel külügyminisztérium egyik vezető tisztviselője tudatta a varsói német ügyvivővel a lengyel kormány bizonyos elvi hajlandóságát. Kissé határozatlan körvonalu volt ez a tudatás, de mégis valami biztatót nyújtott arra nézve, hogy a lengyel kormány nincs ellene, ha a két kormány belügyi tisztviselői a kisebbségi érdekű kérdésekben érintkezésbe lépnek egymással. A lengyel külügyminisztérium vezető tisztviselője úgy vélte, hogy talán az őz folyamán megkezdődhetnek az ilyen természetű megbeszélések. A nagy események miatt ez az őzi összejövétel elmaradt.

Viszont 1938. október, november és december folyamán rendre érkeznek a thorni, pozeni, kátowitzi német konzulátusok jelentései, hogy a csehszlovákiai változásokban való német-lengyel együttes érdekeltég nem hozott a német kisebbségre nézve enyhülést, sőt inkább rosszabbodást. A thorni német konzul jelenti 1938. október 5-ikén: „Az Olsa-vidék Lengyelországba való bekebelezése bizonyos felfuvalkodás hangulatába ragadott sok lengyel embert, akik általában hajlamosak arra, hogy kis sikereket is túlzott méretekben lássanak. Itt valami nagy döntő esata győztesének érzik magukat, kik egészen egyedül, a maguk erejéből nyerték meg a esatát.” „Sehol nincs hang, mely Németország iránt valami elismeréssel volna. Mindenütt azt hangoztatják, hogy Lengyelország egészen egyedül eselekedett, s minden idegen segítség nélkül jutott hozzá az eredményhez.” Hasonló hangulatról tesz jelentést a pozeni konzul is. De a konzuli jelentések az-

tán arra utalnak, hogy ez alaphangulatból a Németország elleni követelések hangulata nő fel egyre jobban, s a Csehszlovákiától elcsatolt terület után most már a Németországtól való elcsatolások vágya is szárnyra kapott. Emiatt a német népkisebbség elleni hangulat egyre izzóbb, s a német munkások elbocsátása tovább fokozódik és már a kiutasítások is rendszerre kezdenek válni.

A küszöbön álló választásokra a németlakta vidékek eddigi képviselője, Hasbach szenátor ismét föl akart lépni. A miniszterelnök azonban kijelentette neki, hogy „az országban uralkodó németellenes áramlat” miatt a kormány nem vállalhatja az ő fölvetését a jelölő listára. (A thorni német konzul 1938. október 5-iki jelentése.) A pozeni német konzul 1938. október 10-ikén jelenti több felszlovákiai német lelkész kutasítását, négy német gimnáziumtól a nyilvánossági jog megvonását, s még azt, hogy az agrárreform és a határzóna-rendeletek végrehajtásában nincs semmi enyhülés. A német külügyminiszter 1938. október 20-iki keleti utasítása tiltakozásra hívja fel a varsói német nagykövetet, mert Grazinski vajda Kátowitzban az opelni német területekre való behatolással fenyegetőzött. A varsói német nagykövet erre 1938. november 15-ikén jelenti, hogy az ügyben gróf Szembeck helyettes külügyminiszternél járt el, aki „nem talált semmi szót a vajda németellenes kirohanása fölötti sajnálkozásra”, csak azt közölte, hogy a miniszterelnök tudomására hozza a német nagykövet jelentését.

A népkisebbségi vonatkozású eljárásokban egyik nagy függő ügy volt az agrárreform túlzott alkalmazása a németek ellen. Visszaemlékezletünk arra a korábbi közlésünkre, hogy 1938. március 8-ikán Mollke varsói német nagykövetnek hosszabb vitája volt ebben a dologban Beck külügyminiszterrel. Később a lengyel földművelésügyi minisztérium szakértőinek a bevonásával is volt egy újabb megbeszélés. A szakértők is megállapították, hogy tényleg túlzott a német földvagyonok igénybevétele. Erre valami olyan ködös ígérlet jött ki a tárgyalások eredményeként, hogy az agrárreform jövő (1939-ik) évi kisajátítási tervében méltányosabb lesz az igénybevétel. Az agrárreform évenkénti továbbvitte tervét minden év február 15-ikén szokták közzétenni a hivatalos lapban. A német külügyminisztérium már 1938. november 9-ikén utasítást küldött a varsói nagykövethoz, hgy a jövő évi agrárreformos lista előkészítő munkálataira kérje a lengyel külügyminisztérium jótékony befolyását. Hivatkozzék tekintetben az 1937. nov. 5-iki német-lengyel népkisebbségvédelmi kölcsönös nyilatkozat 5-ik pontjára. Aztán 1939. február 15-ikén a berlini külügyminisztérium távbeszélőn jelentést kapott Varsóból, hogy a nyugati lengyel határtartományokban összesen 45-150 hektár földterület jelölték ki abban az évben való kisajátításra, s ebből német birtok 31.494 hektár, vagyis az összes kisajátítási terület 70 százaléka. Viszont német birtok azokban a tartományokban 33 százalék.

A thorni és kátowitzi német főkonzulok február 16-ikán, illetve 21-ikén jelentik Berlinbe, hogy a német birtokok újabb aránytalan kisajátítási terve lesújtó hatást gyakorolt. A

Kállay Miklós: Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara lüzve 247 Lei, kétéve 342 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával híánytalanul átéli Báthory gazdag es szövényes életének minden maglópó, új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

német külügyminiszter február 16-ikán távirati utasítást küld Varsóba a nagykövethoz: „Kérem önt, hogy a külügyminiszternek, vagy akadályoztatása esetén helyettesének azonnal fejezze ki a megütözést a legujabb agrárreformos névlista fölött, mely a népkisebbségvédelmi nyilatkozat és a lengyel kormány későbbi ígérétei ellenére a német birtokokat Pozenben és Pomereliában hallatlanul megrövidíti. Drót-választ.” A varsói nagykövet február 17-ikén távirattal válaszol, hogy Beck külügyminiszter beteg, gróf Szembeck helyettes külügyminiszter távol van, s így Arciszewski államtitkárnál tette meg az agrárreform ügyében elrendelt demarsot. Az államtitkár közölte, hogy a német kívánalom teljesítése a minisztériumnál nagy ellenállásba ütözött. A minisztérium álláspontja az, hogy nem az egyes tartományok keretében, hanem az egész országra kiterjedőleg kell a lengyel és német birtokok igénybevétele arányát egyenlően alkalmazni, Beck külügyminiszter 50—50 százalékos arány alkalmazását kívánta ugy a német, mint a lengyel birtokokra. Ezt Pomereliában (a korridor területen) már nem lehet teljesíteni, mert ott az agrárreform befejeződött, de Pozen tartományra nézve megígérték, ott is csak a jövő évre.

Ez az agrárreformos huzavona egyrészt jellemzi a helyzetet, hogy a kisebbségvédelmi nyilatkozat a gyakorlatban nem tudott hatályossá válni. Másrészt azonban abból a szempontból is érdekes, hogy az akkori világpolitikai nagy eseményeken kívül ez volt a közvetlen oka a kisebbségügyi szakértői összejövetelek halogatásának. Ezeket a kisebbségügyi bizottságokat a német külügyminisztérium állandóan sürgette a lengyel kormánynál. Men-nél inkább mutatkoztak a politikai szenvedélyességek a német csoporttal szemben, a német kormány annál inkább sürgette ezt a politikamentesítő módszert és lehetőséget. Végre is a lengyel kormány részéről az a közlés történt, hogy 1939. február 13-ikára kívánják a két belügyminisztérium szakértői között az összejövetelet, s akkor a lengyel bizottság hajlandó Berlinbe elmenni. Azonban február 11-ikén a lengyel külügyminisztériumban azt az értesítést adták Mollke varsói német nagykövethoz, hogy a lengyel bizottság mégse tud 13-ikén Berlinbe menni, csak legfőlebb 16-ikán, vagy 17-ikén. Mollke nagykövet erről szóló 1939. február 11-iki távirata a következőket jelenti a berlini külügyminisztériumnak:

„Az ottani február 6-iki távirati utasításnak megfelelően a lengyelekkel közöltem, hogy a kisebbségügyi megbeszélések tekintetében számítunk az ömaguk által javasolt február 13-iki határidő betartására és azzal a várakozással vagyunk, hogy a tárgyalási alapot bevégzett tényekkel, különösen az agrárreformos évi listával nem fogják megzavarni. Már ennek a közlésemnek a fogadása is fölismerhetővé tette, hogy az eddig adott biztosító ígéretek ellenére, előreláthatólag nem nagyon számítatlunk a lengyel kormánytól közölt kívánataink teljesítésére. Ma már közölte az itteni külügyminisztérium, hogy a lengyel megbízottak csak február 16-ikán, vagy 17-ikén tudnak Berlinbe menni. Ezzel nyilvánvalóan azt akarják, hogy a kisebbségügyi tárgyalások majd csak akkor kezdődjenek, ha már az agrárreformos évi névlista közzétételének törvényes határnapja (február 15-ike) eltelt. Erre ismét közöltem a lengyel külügyminisztériummal, kérnünk kell, hogy az agrárreform kérdésében ne állítsanak minket bevégzett tények elé. Mire az illető szakreferns kitérően válaszolt, hogy ő nem tudja, mikor teszik közzé az agrárreformos listát, s hogy ő azonban ezután is, mint azelőtt igyekszik kívánataink teljesítését előmozdítani. Sajnos, úgy e kérdés kezeléséből, mint egyéb jelekből az vehető ki, hogy a lengyel ügyosztályok csak belső ellenérzéssel mennek bele a kisebbségügyi megbeszélésekbe.”

A lengyel és német kisebbségügyi szakértők első összejövetele aztán mégis megtörtént. Igaz, hogy nem február 16-ikán vagy 17-ikén, csak február 27-ikén. Es ez az első összejövétel egyuttal az utolsó is maradt. Lefolyásáról és annak további következményeiről még lesz egy közleményünk. (b. p.)

Illetéket vetettek ki az export cikkekre

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A Hivatalos Lapban ma rendelet jelent meg, amely több export cikkre illetéket vet ki. A rendelet a mai naptól már érvénybe is lépett. Az exportilleték kiadásának az a magyarázata, hogy a kormány a multban export-könnyítést alkalmazott a gazdasági válságra való tekintettel. Azóta azonban az export cikkek ára hatalmas áremelkedésen ment keresztül. A petróleum ára háromszorosra, más cikkek ára 20—50 százalékkal emelkedett. Az országban nagy a kereslet és a belföldi vásárlók érdeke ma már nem kíván fokozott kiviteli tevékenységet. Viszont a kincstárnak érdeke azt kívánja, hogy kivitel esetén minél nagyobb jövedelemhez jusson.

Vigyázat
Grippa!

Ügyelnünk kell! Az első tünetek jelentkezésekor azonnal

ASPIRIN
TABLETTÁT

csak a Bayer "keresztfel!"

Roosevelt elnök személyes megbízottat küldött ki európai körútra

Welles államtitkár az elnök megbízásából az olasz, német, angol és francia kormányokkal fog tárgyalni. Nincs megbízatása közvetítésre, csak tájékozódásra

Washingtonból jelentik: Amerikai politikai körökre a meglepetés erejével hatott az a hír, mely szerint Roosevelt elnök elhatározta, hogy politikai bizalmasát, Welles külügyi államtitkárát európai körútra küldi, hogy az európai állapotokról személyesen meggyőződjék és tapasztalatiról az elnöknek jelentést tegyen.

Roosevelt elhatározása pénteken délben vált ismeretessé és a lapok hosszabb cikkben feltűnő szedéssel ismertették Welles küldetésének okait és céljait. Eszerint az Egyesült Államok külügyi államtitkára február 17-én a Rex hajó fedélzetén indul el európai körútra. Ennek során legelőször Olaszországot keresi fel, ahol Mussolinivel és más olasz vezető politikusokkal tárgyal. Innen Németországba, Franciaországba és Angliába is ellátogat Welles. Szerzendő értesüléseit aztán mással nem közölheti, csak Roosevelt elnökkel és Hull külügyminiszterrel. Beavatott körök értesülése szerint Roosevelt küldöttjének a megbízatása csupán arra szorítkozik, hogy módot nyújtson Rooseveltnek és kormányának az európai helyzet állása felől való tájékozódásra. Wellesnek nem lesz joga arra, hogy bármily tárgyalást folytasson vagy közvetítő lépést tegyen az európai hadviselő felek között. A kiküldetésre viszont azért van szükség, mert a londoni amerikai követ még mindig nem tért vissza szabadságáról állomáshelyére. Berlinben pedig már több, mint egy év óta nincs nagykövete az Egyesült Államoknak s így a közvetlen tájékoztatásra alkalmas európai hírszerzésnek akadályai vannak. Ugyanakkor hangsúlyozzák, hogy az Egyesült Államok kormánya mindenkor nagy súlyt helyez arra, hogy teljes tájékozódással bírjon minden körülmény közt az európai helyzet felől.

Más értesülések Welles utazását a közelgő elnökválasztással hozzák kapcsolatba. Felteszik ugyanis, hogy Roosevelt népszerűségének megővése, illetve helyreállítása érdekében minden párt számára tetszetős politikát akar kezdeni, melynek során természetesen nem kerülhető ki, hogy az Egyesült Államok kormánya a maga nagy tekintélyét és erejét az európai béke helyreállítása érdekében ismételt próbára tegye. Ezt a felfogás látszik erősíteni az a másik hír is, hogy Taylor, a Vatikán mellé kiküldött amerikai megbízott is szintén február 17-én indul Rómába és így a két amerikai politikus utazásának egybeeső időpontja a Washingtonból kiinduló békétörökvések egymás mellett futó szálait jelenti.

Amerika a semleges államok kormányival is tájékozódó megbeszéléseket kezdett

Washingtonból jelentik: Hull amerikai külügyi államtitkár kijelentette, hogy tájékozódó jel-

legű diplomáciai megbeszélések kezdődtek a semleges államok kormányaival. A megbeszélések célja több semleges országnak a világbéke esetleges helyreállítására irányuló nyilvánvaló óhajával áll összefüggésben. A külügyminisztérium körében kijelentik, hogy Roosevelt meggyőződése szerint az európai helyzet a jelen pillanatban nem alkalmas semmiféle közbelépésre, vagy közvetítésre.

Nagy érdeklődés Angliában a Welles utja iránt.

Londonból jelentik: Az angol közvélemény nagy érdeklődéssel várja Welles európai látogatását. Azt is jelentőségteljesnek tartják, hogy Welles a hajón együtt utazik Roosevelt vatikáni személyi megbízottjával.

Hír szerint a washingtoni kormány előzően érdeklődött Rómában, Párizsban, Londonban és Berlinben és mindenünnen azt a választ kapta, hogy az elnök bizalmasát szívesen látják, Londonban hangoztatják, hogy

Welles Angliában minden lehető támogatásra számíthat, de általában fölteszik, hogy feladata kizárólag a helyzet tanulmányozása, a nézetek megismerése és a tények megállapítására szorítkozik. Hangoztatják, hogy a szövetségesek közismert háborus céljai változatlanok. A Daily Mail szerint Amerikának az a főcélja, hogy biztosítsa a semlegeseket, elsősorban az ugynevezett „minstelen” államokat, hogy érdekeiket nem tévesztik szem elől, ha békétárgyalásokra kerül a sor. Biztosítani fogják továbbá arról, hogy Amerika minden lehető elkövet a valódi, igazságos és tartós béke érdekében, mely lehetővé fogja tenni a világ irtózatos fegyverkezési terveinek csökkentését és a nemzetközi kereskedelem fellendülését.

Rómában lelkes támogatásra talált az amerikai kezdeményezés.

Rómából jelentik: A Times római levelezője szerint Rómában fölteszik, hogy a washingtoni kormány érdeklődik Rómában, milyen lépéseket szándékozik tenni a talaj előkészítése végett olyan értekezlet céljából, melynek feladata igazságos és maradó béke megteremtése lenne. Az amerikai kezdeményezés — a Times levelezője szerint — lelkes támogatásra fog találni Rómában, feltéve, hogy az valóban az igazsággal párosult békét van hivatva biztosítani. Viszont tisztában vannak azal is, hogy sok nehézséggel kell megküzdeni addigi míg a hadviselők is bekapcsolódnak a kezdeményezésbe.

Olaszország és a Vatikán kibékülésének tizenegyedik évfordulója

A lateráni egyezmény ünnepi méltatása az olasz sajtóban. — Ünneplés gyászistentisztelet a Szent Péter-templomban XI. Pius pápa emlékére

Rómából jelentik: A Stefani diplomáciai levelezője hosszabb cikket irt abból az alkalomból, hogy vasárnap lesz 11 éve Olaszország és a Szent-szek kibékülése.

— Az évek mulásával — írja — ez az esemény mindig jelentősebbnek látszik. Az idő maga megerősítette és megerősíti a lateráni szerződés érvényét. Ahogyan Mussolini egyik történelmi be-

szédében hangoztatta, az ország minden érdeke az, hogy a pápa teljes anyagi és alaki függetlenségben gyakorolja azt, amit a lateráni egyezmény főpásztori hivatásként teljesen körvonalaz. Ez képezte azoknak a tárgyalásoknak alapjait, amelyek szerint a Szentszék nemcsak lényeges, hanem látható és külsőleg is megmutatkozó függetlenségre kapott biztosítékot. Az olasz nemzet nagy elégtétellel gondolhat a megbékélés művére.

Rómából jelentik: Szombaton XI. Pius pápa halálának első évfordulója alkalmából gyászistentisztelet volt a Szt. Péter templomban. XII. Pius pápa a legfőbb egyházi méltóságok kíséretében jelent meg a gyászistentiszteleten s a diplomáciai képviselők tagjain kívül óriási közönség is volt jelen.

P. Wimmer Anzelm:

Magnificat

A híres szónok előadásai a Szűzanya haláláról. Kiváló prédikációanyag.

Ára 137 lej és portó.

Csiszár Béla:

Akik a háborús rádió-propagandát irányítják

A frontokon a katonák, otthon a politikusok és államférfiak küzdenek. Nevüket, szerepüket, a hadvezérek életét, a politikusok karrierjét, az államférfiak portréját kevés kivétellel majdnem mindenki ismeri. De kik irányítják az államok, a hadviselő országok névtelen propagandáját? Ezt vajmi kevés meg tudni, mert ezekről a dolgokról igen kevés szivárogtat ki a nyilvánosságra. Nem azért, mintha titok volna, hiszen több-kevesebb utánjárásal meg lehet szerezni az adatokat, hanem azért, mivel maguk a propagandavezérek sem szeretik a nagy nyilvánosságot s azt akarják, hogy mindazt, amiről jónak látják elmondani véleményüket és felfogásukat, úgy vegyék, mint magának az illető országnak az általános véleményét.

Az alábbiakban néhány érdekes, legújabb adatot ismertettünk a három nagy hadviselő fél: Anglia, Németország és Franciaország rádiós propagandájának irányítóirol. Ismertettük: mindazt, amit megírtunk, nyilvánvaló, csak legfeljebb eddig még nem került nagy részleteiben nyilvánosságra.

*

A legnagyobb titokzatoság angol viszonylatban honol. Azt akarják, hogy propagandájuk személytelenül érvényesüljön, csak legfőbb irányítóját állítják a napfényre. A jelenlegi angol tájékoztató miniszter, aki elődjénél, MacMillannél sokkal erősebben befolyik a propaganda alakításába, Sir John Reith. Hogy honnan szedték lord MacMillant, ma is rejtély, amikor már egy hónapja csaknem, hogy minden nagyobb részvét nélkül megbukott. Soha nem volt szakmabeli, azelőtt a külügyminisztériumban dolgozott — a gazdasági osztályon, azután egy nagy újságvállalat igazgatósági tagja lett. Kétszemes ember volt, rengeteg támadták alatta az információs minisztériumot. Még szerencse, hogy a rádiónál olyan kiváló ember volt, mint Mr. Harrison, aki ötletesen és ügyesen intézte a propaganda ügyeit, mert MacMillan még több bakot lőtt volna. Utóda, Sir Joohn Reith mindenképpen megfelelő ember; amióta ő van a propagandaminisztérium élén, a rádió aktivitása is nagyobb, bátrabb és lendületesebb.

Reith kitűnően ért a propagandához és a szervezéshez. Jó sok élettapasztalatot is szerzett, azután meghívták a BBC, a British Broadcasting Co., az angol rádiótársaság vezérigazgatójának. Ő hozta rendbe és szervezte újjá ezt a hatalmas intézményt, majd, mikor már a rádió jól működött, az angol polgári légitörvény megváltoztatását bizták rá. Reith személyesen irányítja a rádiópropagandát, amely neki mindig szívügye volt. Számos jótollú újságíró gyűjtött maga köré s ezekkel dolgozik. Az emigráns német újságírók közül is sokat foglalkoztat. Hatalmas szerkesztőség dolgozik a németek felé irányuló propagandában: naponta öt alkalommal fordulnak német nyelven a birodalmi közönséghez. Ezenkívül az összes művelt nyelveken történik híradás. A magyarnyelvű híreket tudomásom szerint Ráskay László magyar lap tudósító, vagy Körmeny Ferenc a „Budapesti Kaland” írója mondja be és fordítja.

*

A németek nem bukolták ilyen titokzatoságba és mesterséges ködbe az irányító főszereplőket. Ugy vélik, nincs is rá szükségük. Nem titok, hogy a német Rundfunk legfőbb vezetője maga Göbbels dr. propagandauügyi miniszter, Göbbels irányításával, tanácsaival közvetlenül is befolyik a német részről folyó éterháború minden fontosabb mozzanatába. Amikor nagy eseményekről van szó, nem-

ritkán maga is a mikrofon elé áll, hogy beszédesedje az ellenfél állításait és cáfolatát. Ilyen emlékezetes rádiópárbaj volt legutóbb a Knickerbocker-ügyben, amikor az éteren át miniszterek mérték össze erejüket és tudásukat a Rajnán innen és a La Manche-csatornán túl.

Nem titok az sem, hogy a német rádió propagandafőnöke Hans Fritsche miniszteri tanácsos, a kitűnő német újságíró, Göbbels dr. jobbkeze. Ő a birodalmi miniszter után a legfőbb és leghatásosabb „dallamvezetője” a német rádióharcnak s egyúttal kiváló vívója is. Naponta kétszer szellemes összefoglalásokban ismerteti a napi eseményeket, nem ritkán igen éles formában s okos, ügyes, csattanó megjegyzéseket fűz a hadi és diplomáciai helyzet fejleményeihez. Kitűnően tájékozott minden ügyben s minden vádra, érvre, ellenérvre megvan a csattanó rípostja. Remekül beszél franciául s már hónapok óta éles étercsata dúl közte és francia kollégája, Pascal Copeau között.

Egyes verziók szerint egy éve, mások szerint csupán a háború kezdete óta működik jelenlegi beosztásában. Annakidején Hugenberg, az ismert, azóta elhunyt nacionalista nagyiparos lapkonzernjénél, a Telegrafen Unionnál működött: vezető állást töltött be, főszerkesztője volt az egyik nagy vidéki lapnak. Ezt francia és angol részről több ízben szemére is vetik s bizonyos következtetéseket fűznek akkori és jelenlegi magatartásához. Aránylag fiatal ember, nemrég mult negyvenesztendő. Egyike a Harmadik Birodalom legjobb koponyáinak. Különösképpen kitért a franciák felé menő propagandát, minthogy jelenleg ezt tartják a legfontosabb feladatnak, hogy a franciákat meggyőzzék. Külön hatalmas osztály dolgozik ebben az irányban, egész szerkesztőség, köztük több francia újságíróval. Naponta hat-szor, Stuttgart, Köln, Saarbrücken és Leipzig hullámhosszán ontják a hírt és propagandaanyagot minden elképzelhető formában és műfajban.

Külügyi vonatkozásban Karl Bömer, a német propaganda- és népfelvilágosító minisztérium külföldi sajtóosztályának a vezetője is a német rádió irányítói közé tartozik.

*

A franciák is nagy lendülettel szervezték meg rádiópropagandájukat, de természetesen még nem érték el mesterüket, a németeket. Szellemes és ügyes az ő propagandájuk is, főként a németek felé. A többi nemzet felé eléggé gyenge adásuk van. Franciaországban nincs propaganda vagy tájékoztató minisztérium, csupán kormánybiztoság, amelynek vezetője Jean Giraudoux, a híres pacifista regény- és esszéíró. Ezt a kormánybiztoságot a

Egy kellemesen eltöltött hét olyan gyorsan múlik, mintha szárnyai lennének, viszont minden fájdalommal telt perc örökkévalóságnak látszik. Ezért igyekezzik a modern tudomány a fájdalom tartalmát megrövidíteni, sőt a fájdalmat lehetőleg egészen kiküszöbölni. Egyenesen szerencse az emberiségre nézve, hogy van egy olyan szer, mely a legintenzívebb fájdalmat is azonnal megszünteti; ez a szer az

ALGOCRATINE

Algocratine megszünteti az ischias, csúsz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, valamint menstruációs fájdalmakat. Algocratine megelőzi a bajt és gyógyítja, megóv a betegségtől és egészséget biztosít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

háború kitörése előtti napokban állították fel s Giraudoux kinevezése augusztus 28-án jelent meg a francia hivatalos lapban. Giraudoux természetesen inkább csak a főbb direktívákat adja, az irányítás és a tulajdonképpeni vezetés Pascal Copeau-nak, ennek a szellemes és ügyes újságírónak a kezében van. Valósággal egy propagandaminiszter vezetett el benne, de lehet, hogy még lesz is belőle, a Giraudoux lemond. (Nemrég jött is hír lemondásáról, de ezt a hírt megcáfolhatom, a neves író továbbra is megőrizte posztját.)

Monsieur Copeau fiatal ember, nagy adag humorérzékkel és fordulatossággal. Hosszabb ideig volt Németországban az egyik francia nagylap tudósítója s ez a kiejtésén is meglátszik. Enyhe berlini akcentussal beszél s még a „h” betűt is ki tudja mondani. Copeau mesteri csevegő s esténként leadott politikai, illetve külpolitikai csevegései mindig nagy hallgatóságot vonzanak. A másnyelvű adásokról bizony nem igen lehet ezt elmondani: angol nyelvi száraz és élettelen, a magyarnyelvekből hiányzik a gondosság és az alaposág. Ugy tudom, Varga Albert, egy már régóta Párizsban élő magyar festőművész olvassa be ezeket a híreket. Hogy ő is fordítja-e, azt még nem sikerült megtudnom.

Felekezeti iskolákat is részesíteni kell a községi költségvetések iskolai segélyében

Nemrég megírtuk, hogy a Magyar Népközség Biharmegyei Tagozatának vezetősége beadványban fordult a vármegyei prefektushoz és kérte intézkedését arra, hogy a költségvetésben járó 14%-os iskolai segélyben a felekezeti iskolákat is részesítsék.

Todoru Valér vármegyei prefektus 1751—1940. szám alatt a következő választ küldte a Magyar Népközség beadványára:

„Válaszolva f. évi január 20-áról kelt 70. számú beadványukra, melyet a felekezeti elemi iskolák fenntartása ügyében hoztunk intéztek,

van szerencsénk közölni önökkel, hogy az 1938 augusztus 1-én 1750. szám alatt kelt minisztertanácsi napló alapján már 1939 június 23-án 12264—1939. szám alatt és 1939 november 16-án 22048—1939. szám alatt körrendeletet küldtünk az összes hatáskörünkbe tartozó közigazgatási szerveknek és intézkedtünk a 14%-os segély szétosztása irányában, amelyet az állami elemi és a felekezeti elemi iskolák tantervének számarányában osztanak szét.

Ugyanezeket az intézkedéseket tartottuk fenn a következő pénzügyi évre is.”

Kilenc német gőzös a braziliai kikötőből kifutott a nyílt tengerre

Atakarja törni az angol-francia blokádot. Herriot francia képviselőházi elnök éleshangu támadó cikket írt a németek ellen

*Rio de Janeiro*ból jelentik: Kilenc német gőzös, mely a háború kitörése óta braziliai kikötőkben tartózkodott, most értékes rakományral megrakva kifutott a tengerre és át akarja törni az angol-francia blokádot. A hajó rakományának jelentős része élelmiszer. Ezenkívül nyersanyagot is szállítanak. Hír szerint a hajók Recife kikötőjében gyűltek össze és onnan különböző irányba hajóztak, hogy később valahol találkozzanak és kísérő hajók fedezete mellett zárt egységben kíséreljék meg az óceánon való átjutást.

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* terjedelmes vezércikkét közöl Herriot képviselőházi elnök tollából. A cikk éles támadást intéz Németország ellen és a többi között ezeket írja:

— Akár a hitleri Németországról, akár a háboru előtti, vagy utáni Németországról, akár a Hohenzollern-féle császárságról, akár a német köztársaságról is van szó: Németországot és a német népet meg kell semmisíteni.

**Pénteken heves járórharc volt
a Saartól nyugatra.**

Párizsból jelentik: A Havas péntek esti hadijelentése hangoztatja, hogy néhány nap óta Lotharingiában újabb haditevékenység indult, mely összeesik az olvadás megindulásával. A nagy hideg elmúltával a német csapatok első ízben léptek akcióba és olyan hadi-

tevékenységet fejtettek ki, amilyenre hetek óta nem volt példa. A hivatalos jelentésben is megemlített pénteki heves ütközet a Senki földjén a Saartól nyugatra folyt le. Nagyobb francia járőrnek sikerült benyomulnia a német elővonalak közé és csak heves harc után tudta kivágni magát és visszatérni a francia vonalakba, miután az ellenség terveiről fontos értesítéseket szerzett.

Kereskedelmi tárgyalások kezdődnek Olaszország és Törökország között

Az olaszok átveszik Németország helyét a török piacon. A jugoszláv miniszterelnök Törökországba is ellátogat. — A török külügyminiszter lett a Balkánszövetség új elnöke

Rómából jelentik: A *Corriere Padano* jelentése szerint Olaszország és Törökország között kereskedelmi szerződés megkötése áll küszöbön. A megegyezés értelmében az olasz-török

Németország három millió tonna kőolaj szállítását kívánja Szovjetországtól.

Párizsból jelentik: A francia lapok értesítéseket közölnek a szovjettel kapcsolatban. Az *Excelsior* tudni véli, hogy Németország hárommillió tonna kőolaj szállítását kívánja a szovjettől. Moszkva, hogy ezt a kívánságot teljesítse, megszünteti a Szibériába és a Csendes-óceán vidékére irányuló kőolajszállítást. A *Figaro* arra a véleményre jut, hogy nem lehet szó arról, hogy a szovjet fellépjen a Közelkeleten vagy másutt mindaddig, amíg Finnországgal van elfoglalva. Ez magyarázza meg a Finnország elleni orosz támadások rendkívüli hevesességét. Ami a közelkeleti szövetséges hadsereget illeti, megjegyzi a lap, hogy ennek létszáma nem éri el a 400 ezret és a valóságban csak arra szolgál, hogy segítségére siethessen azoknak az államoknak, amelyek esetleg segélykéréssel fordulnak a nyugati hatalmakhoz.

kereskedelmi forgalom évi 800 millió lira értéket fog elérni. Törökország főleg gabonane-műeket, ércet és gyapotot szállít Olaszországnak. Olaszország pedig szövőipari kész gyártmányokat, vegyi gyártmányokat és nehéz ipari cikkeket szállít Törökországnak. Olaszország olyan cikkek tekintetében, amelyeket Németország a háború miatt nem tud szállítani Törökországnak, Németország helyét foglalja el a török piacon.

Ugyancsak a *Corriere Padano* jelentése szerint szlovák kereskedelmi bizottság érkezik Rómába, a közeljövőben pedig újabb román kereskedelmi bizottság érkezését várják.

Belgrádból jelentik: A pénteki lapokban fel-tűnést keltett az az istanbuli hír, hogy Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök nem csak Görögországba, hanem Törökországba is ellátogat. Jugoszláv hivatalos helyen még semmit sem tudnak a terv részleteiről, de nem tartják kizártnak annak megvalósítását. Cvetkovics utazásának hírére tehát sem meg nem erősítik, sem nem cáfolják.

Azt is közlik a pénteki lapok, hogy Saracoglu pénteken vette át Gafencutól a Balkán-szövetség elnökségét.

Mozgalmas parlamenti vita a 300 millió forintos holland háborús kölcsön felől

Háborús kiviteli tilalmak Hollandiában

Amszterdamból jelentik: A holland kormány 300 millió forintos nemzeti kölcsön felvételét határozta el. A kölcsön ügyében kedden kezdődik a parlamenti vita, mely igen mozgalmasnak ígérkezik.

Másik amszterdami jelentés szerint a holland kormány megtiltotta a vanília, sáfrány és fahéj kivitelét.

Megindult a rajnai hajózás.

Berlinből jelentik: A Rajna német szakaszán a hajózás több helyen megindult. Helyenként a jeget föl kellett törni.

AFIT
„ATELIERIELE FIZICO-CHIMICE MUNICIPIALE TIMIȘOARA”
TIMIȘOARA, IV. Strada Gelu 19.

szállít:

NEON

REKLAMOKAT

MINDEN SZINBEN (SARGA, FEHER, NARANCSSARGA STB. SZINEKBEN.)
GARANTALT MINOSEG. (Vállalunk javításokat is!)

továbbá

Üveg készülékeket

laboratóriumok, gyógyszertárak stb. számára, technikai
stb. célokra.

Kérjen árajánlatot!

Neumann varrógépek.
Varrógépek, rádiók
részletre is kaphatók.

Telefon: 35-36.

Torpedo írógépek.
egyedárusítása

Mende rádiók

Bazilli-Deák Oradea

Dr Aurel Lazar-u. 1.

Légyvédelmi riadón a tanfolyam résztvevői között

Szombaton vizsgáznak az első csoport légyvédelmi-osztágosok. — Hatszázán vesznek részt egy-egy tanfolyamon

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn kezdődött meg Nagyváradon az a tanfolyam, amelyet az egyes üzemek, gyár és iparvállalatok részéről kijelölt légyvédelmi csapatok tagjai számára rendeztek. A tanfolyamot a Katolikus Kör nagytermében tartják meg Nestorescu őrnagy vezetésével, aki nagy szakértelemmel és hozzáértéssel irányítja a tanfolyam menetét. Az első turnusban, amelyben a riadó és elsőtétítő osztagok vettek részt, számszerint hatszázán, rendkívül érdekesen keveredik ennek a sokrétű városnak minden társadalmi osztálya. Előkelő, idősebb tisztviselők mellett hivatalnoknők, a Szent Vince intézet kékebeültözött apácai mellett gyári munkások és igen sok diák és diáklány: az országőrintézmény egyenruhájában.

A tanfolyam résztvevőinek meg kell tanulni a passzív és aktív védekezés különböző módjait. A passzív védekezésben a következőket kell tudni: az általános biztonsági intézkedések terén: az általános és helyi óvintézkedéseket a riadó módjait az egyes helyiségek, vagy egész üzemek belső és külső elsőtétítésének gyorsan végrehajtható módjait; a fontosabb üzemi épületek és tárgyak elrejtését, elleplezését, — festés, hamisítás, vagy elrejtő füstfelhő által. Aztán a gáztámadás esetén fogantatandó, megelőző intézkedéseket is tudni kell. Ennek során fontosak a helyi intézkedések, az egyéni és csoportos (összes) pártfogás, az anyag megvédelem; aztán a szétosztó intézkedések, egyes helyiségek, épületek, raktárak kiürítése, hivatalok, személyek áttelepítése, más, kevésbé veszélyeztetett helyiségekbe, esetleg a légyvédelmi fedezőkebebe. Végül a védő, illetve mentő-tanfolyam következik, amelyik nagyjában hasonlít ahoz a Vörös Keresztes tanfolyamhoz, amelyet a világháború alatt is tanítottak, de ezen a mentőtanfolyamon főképp a különböző bomba-nemek, gázfajták s azok hatásai szerepelnek: a tűz eloltása és az okozott sérülések kezelése.

Mint látható, a tanfolyam hallgatóinak meg lehetőséget kell tanulniok. Vizsgálni is fognak, még pedig ma, szombat délután s a vizsgákat maga Nestorescu őrnagy, a tanfolyam szervezője vezeti.

Péntken délután hat óra felé néztem fel a tanfolyamra. A Katolikus Kör szinpadán épp egy csoport országőrruhás fiú és leány állt, gázmaszkokkal a kezükben. A következő percben vezény-

szóra felkapcsolták a gázmaszkot és kivonultak a gázszobába. Néhány perc telik el, a teremben mozgás, zibongás, egyes csoportok tárgyalják a gázmaszk sajátosságait — aztán ismét feltűnnek a fiúk és lányok, gázmaszkban, ahogy kijöttek a gázkamrából. Döbbenetes látvány ez. A gyermekek beosztása a passzív védekezésbe természetes és világszerre így van. Mégis, az ember szíve elszorui, ahogy a gázmaszkos gyerekeket látja.

Hat óra után kihirdetik, hogy a tanfolyam résztvevői az este 7 órakor tartandó légyvédelmi riadón a városháza előtt csoportosulnak, hogy tanulni legyenek a tüzoltók munkájának. Fél hétkor meg is kezdődik a városháza elé való felvonulás.

„Bombázák a városházát.”

Háromnegyed hét. A hatszáz tanfolyamos ellepi a városháza és a Szent László templom között levő teret. Az egyes iskolák növendékei, üze-

mek kiküldöttjei már külön-külön csoportosulnak. Rendőrök is vannak a tömegben, de ők is a tanfolyam hallgatói s rendfenntartásra szükség sincs. A városháza majdnem minden ablaka világos. A toronyórát nézi mindenki: 7 óra 10 perckor kezdődik a riadó! Hét óra. Hét óra 5 perc. Amikor 7 óra 10 perckor felhangzik az első szirénajel, a város nagyrésze sötét már. A második szirénajelre a villamosmünel kapcsolják ki az áramot s pillanatok alatt sötétség borul a városra. Az első percben semmit se látni, s annál félelmetesebben hat az ágyuszó, amely messziről, de erősen hallatszik. Aztán megszokja a szem a sötétséget. A tér aszfaltja nedvesen csillog a szemerkélő esőben s a tömeg árnyéka félelmetesen megnő. Majd hirtelen bomba robban a városháza előtt, aztán második, harmadik, az ágyuszó erősödik s pár perc múlva vésszen szirénázva, éles reflektor fényvel megérkeznek a tüzoltók. Utolsó bomba robban: ebben könyfakasztó gáz volt.

A tüzoltók gyors és precíz munkája a sötétségben is jól látható. A tolólétra pillanatok alatt a városháza tetejéig repül s a tüzoltók futnak fel rajta... Hét óra 18 perc... Ujra sziréna jel. Vége van a gyakorlatnak.

A város „gombnyomásra” ismét fénybe borul. A tanfolyam hallgatói dideregve és mély impressziókkal telten sietnek haza. H. Ö.

A vállalatok kötelesek fizetni a bevonultak járandóságait

A munkaügyi miniszterium felszólítása a vállalatokhoz

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A munkaügyi miniszterium az utóbbi időben igen sok panasz érkezett, amelyek szerint a vállalatok katonai összpontosításon levő alkalmazottaik részére nem adnak egész fizetést, mint azt a múltban tették, s amint azt az 1940. január 10-iki minisztertanácsi jegyzőkönyvben is lefektették. Minisztertanácsi jegyzőkönyvben biztosították ugyanis a bevonultak járandóságait. A munkaügyi miniszterium felszólítja az összes vállalatokat, hogy az érvényben levő rendelkezés értelmében fizessék az összpontosításban résztvevő alkalmazottaikat.

Ralea munkaügyi miniszter sajtónyilatkozata

Bucurestiből jelenti: Ralea munkaügyi miniszter nyilatkozott a sajtónak a katonai szolgálatot teljesítő tisztviselők és iparosok családtagjainak segélyezéséről. Minthogy az 1939. május 8 óta behívott tisztviselők és munkások fizetését szabályozó törvény nagyszámu munkásra, iparosra és magántisztviselőre nem vonatkozik, elhatározta, hogy ezek családjait a következőképp segélyezik:

1. A fentebbi osztályokba tartozó behívot-

tak családjai napi husz lei segélyt kapnak.

2. Ezt a segélyt csak azoknak a munkásoknak és tisztviselőeknek a családtagjai kapják meg, akik szakaszvezető, vagy ennél alacsonyabb rangban vannak és családjaik nélkülözik a legfontosabb fenntartási eszközöket.

3. Családtagoknak tekintik a feleséget, kis-korú gyermekeket, függetlenül attól, hogy törvényesek, vagy törvénytelenek, a szülőket, vagy a feleség szüleit, ha ezeket a katonai szolgálatot teljesítő tartja el.

4. A segélyt nem lehet visszatartani a katonai szolgálatot teljesítő, vagy családtagjai semmilyen tartozása fejében.

5. A segélyek kifizetését a behívott tisztviselők, munkások és iparosok családjaik segélyező alapból fedezik. Ez az alap negyvenmillió lei, amit a munkaügyi miniszterium a betegsegélyzőpénztár s a munkaalap husz-husz millió leies hozzájárulásából teremtett elő.

6. A segélyezés 1940. február 1-től a folyó költségvetési év befejezéséig tart s a segélyösszegeket az ebben az időszakban ténylegesen le-szolgált napok után fizetik ki.

7. A kifizetést a betegsegélyző pénztár végzi egy bizottság felügyelete alatt. A bizottság tagjai a munkaügyi miniszterium kiküldöttjei, valamint a munkaadók és munkások képviselői.

8. Azokat a személyeket, akik jogtalanul vesznek fel hasonló segélyeket, a büntető törvénykönyv vonatkozó intézkedései alapján bíróság elé állítják.

Jegyezzünk bónókat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen halffelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcsön, amely 4 és fé. százalékos kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödrrészet s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülös-hető pénzét.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 4 negyedévre 225, egy hónapra 75 lejt.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénk szél, havazás, havas eső, a hőmérséklet átmenetileg esőkken.

Zürichi zárlat. Párizs 10.05 fél, London 17.74 egynegyed, Newyork 446, Brüsszel 75.05, Milánó 22.51, Amsterdám 237.20, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrad 10, Bucaresti 335.

KEDVEZMÉNYES ÁRON LEHET KOLOZSVÁRRA UTAZNI. Az E. M. G. E. február 17—21. napjain Kolozsvárt rendezendő vetőmag és háziipari kiállításra kedvezményes áron való utazás engedélyezését kérte a CFR vezérigazgatóságától. A CFR vezérigazgatóság 210642 szám alatt értesítette az E. M. G. E.-t, hogy a kiállítás látogatói számára a visszautazásnál 50%-os kedvezményt engedélyezett a személyvonati jegyek árából. A kedvezmény igénybevételének módja a következő: Kolozsvárra egész jegy váltandó. A jegy megőrzendő, mert ennek, valamint a kiállítási belépőjegynek felmutatása mellett visszafelé féláru jegyvel lehet visszautazni a kiindulási állomásra. A kedvezmény február 15-től 23-ig terjedő időben 5 nap tartamára érvényes. A kiállításra feladott árú visszazállítására 75%-os kedvezményt engedélyezett a CFR. A kedvezmény igénybevételéhez a feladó fuvarlevél megőrzendő és a kiállítási irodában láttamozandó.

Széklaomlás Orsova mellett. Bucarestből jelent a rádió hírszolgálat: Az orsoval állomások értesítette a vasut vezérigazgatóságát, hogy a Gura-Vai-Orsova közötti vasútvonalon széklaomlás következtében a pályatest eltorlaszolódott. Megtették a szükséges intézkedéseket az akadályok eltávolítására.

* **Fáj a feje?** Ne sokat gondolkozzék, hanem vegyen be azonnal „Algoctratine”-t, megszüntet 10 percen belül minden fájdalmat.

Aradon be kell jelenteni a 200 kilónál nagyobb ócskavaskészleteket. Sajtó tud. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az aradi kereskedők, illetve az aradi polgárság tudomására hozta, hogy a vonatkozó rendelkezések értelmében 15 nap alatt be kell jelenteniük a birtokukban lévő ócskavas készleteket. A rendelkezés azokra kötelező, akiknek birtokában 200 kg-nál nagyobb mennyiségű ócskavas található. A bejelentési határidő 1940 február hó 7-től számítandó, vagyis az ócskavas kereskedelmet szabályozó törvényrendelet megjelenési időpontjától. Az ócskavas készletekről minden hónapban kimutatást kell készíteni, még pedig a hónap első 10 napjáig. A kimutatások helytelenek és az illetékes polgármesteri hivatalokhoz kell benyújtani. Akik az ócskavas készlet bejelentését elmulasztják, vagy az igazgatóságnak nem megfelelő adatokat adnak be, 2000—10 ezer lelig terjedő pénzbírsággal sújthatók. Az esetleges további felvilágosításokért az érdekeltek forduljanak az illetékes Kamara titkári hivatalához.

Nagyvárad iparos-céh hírek. A vas és fémipari céh a minimális munkabérek ismertetésére az Alexandri-utcai helyiségében előadást rendez. Előadók: dr. Roxin és dr. Mihutiu a céh ügyvezői. — A vas és fémipari céh felhívja azoknak a tagjainak figyelmét, akik mesterkönyvüket vagy iparendélyüket még nem váltották ki, hogy azonnal jelentkezzenek iparendélyükre, vagy íktatószámukkal. Ez a felhívás egyébként nem csak a nagyvárad iparosokra, hanem a nagyvárad munkakamarához tartozó valamennyi iparosra vonatkozik. — Az építőipari céh felszólítja a következő tagokat, hogy haladéktalanul jelenjenek meg a céhközpontban iparendélyük átvételére: Feneasz László, Zagyó Mihály, Kovács József, Zboray Imre, Csillag Lipót, Mihutiu György, Róth Zsigmond, Bercsényi Sándor, Gavara László (Vaaskóh).

Rendkívüli idő = ajánlat:

A magas árak dacára **csillárt** a legmodernebb kivitelű

1940-es típusu, világmárkás

rádiót igen előnyös árban vásárolhat

Bernáth

szaküzletében **Nagyvárad, Bratianu-u. 1** (Apolló-palota)

HETENKINT HÁROMSZOR UJRA KÖZLEKEDNEK A 31. ÉS 32. SZÁMÚ RAPID-VONATOK Bucarestből jelentik: A Magyar Államvasutakkal való megegyezés értelmében a vasut vezérigazgatósága újból életbeléptette a 31. és 32. számú Rapid-vonatokat hetenként háromszori, a magyar vonatokhoz való csatlakozását. A kérdéses napokon a 31. és 32. számú Rapid vonatokon közvetlen bucaresti—budapesti kocsik és hálókocsik közlekednek. A vonatoknak az 509—510-es számú magyar vonatokhoz van közvetlen csatlakozása a biharpáspöki állomáson. A vonatok Bucarestből vasárnap, kedden és csütörtökön déli 1 órakor indulnak, az első vonat február 11-én. A budapesti vonatok kedden, csütörtökön és szombaton indulnak éjjel 11 óra 35 perckor.

KÉT ÓRA ALATT HÁROM ÉS FÉLMÉTERT EMELKEDETT SZATMÁRON A SZAMOS VIZE. Sajtó tud. Pénteken reggelig nyugodt volt a Szamos. A folyót vastag jég borította. Kolozsvárról azonban a szatmári folyam mértékéhez nyugtalanító hírek érkeztek, amelyek a Szamos vizének állandó emelkedéséről számoltak be. Az áradás pénteken virradó éjszaka érkezett meg Szatmárra. Két óra alatt három és félmétert emelkedett a víz szintje. A Digestor nevű városrészt egyrészt előntötte a víz, úgyszintén a Klein Vilmos lankát is. A folyam mértékség jelentése szerint a várost nem fenyegeti árvízveszedelem.

Halálosvégű hóseprés. Temesvár. Sajtó tud. Resch Ferenc építész, akinek felesége a belvárosi Savoly-féle illatszertár tulajdonosa, még a nagy havazás idején lakásuk magasan fekvő verandájáról takarította a havat. Egy óvatlan pillanatban megcsuszott és lezuhant a verandáról. Oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy szanatóriumba kellett szállítani, ahol hosszas szenvedés után most meghalt.

Fiatalokru suhancokból álló betörőbandát tartó ártalmatlanná a temesvári rendőrség. Sajtó tudósítónktól. Hosszas nyomozás után jörszerzett betörőbandát tartó ártalmatlanná a rendőrség. A fiatalokru suhancokból álló héttagú betörőársaság hat tagját kézre is kerítették Margit János, a banda 21 éves vezetője azonban keréket oldott. A betörőársaság főként rezes és réztárgyakat harcolt össze és azt egy Moskovits Hermann nevű ócskavaskereskedőnek adták el állandóan. A fiatalokru betörők bünlajstromának összeállítása most folyik. Eddig megállapították, hogy ők fosztották ki a Taran-villát, Lukács Jenő mérnök nyári lakát. Tarziu Rudolf műhelyét, sőt a zsidó temetőbe is ellátogattak és a szebb síremlékekről leszerelték az érc és fémeket a rézdiéseket. A betörőársaságot bünlajstromuk összeállítása után átadják az ügyészségnek.

Figyelem! Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság következő művei:

- Hóman: A magyar történetírás útjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
- Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
- Horváth: Magyar irodalmi műveltségünk kezdetei
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Szekfü: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
- Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
 A könyvek gyönyörű diszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

Meghalt a tordai földgázrobbanás egyik sebesült áldozata. Sajtó tud. Beszámoltunk annak idején arról a borzalmas földgázrobbanásról, amely az elmúlt hetekben Tordán öcszerombolta Lengyel István tordai fésűmester házat és Lengyel Istvánt, valamint 12 éves kislányát súlyosan megsebesítette. A szerencsétlenség két súlyosan sebesült áldozatát a tordai kórházban vették ápolá alá. Lengyel István állapota már kezdetűl rosszabb és a napokban válságosra fordult. Tegnap azután hosszas szenvedés után meghalt a fésűmester. A város általános részvéte mellett temették el. A vizsgálat még folyamatban van.

ÖTSZÁZ SZATMÁRI EGYÉN TÖRVÉNYTELEN MÓDON LÉPTE ÁT A HATÁRT. Sajtó tud. A szatmári rendőrség kimutatás készített azokról a szatmári lakosokról, akik az utóbbi időben törvénytelen módon léptek át a határt. A kimutatásban ötszáz név szerepel. Ezek közül 370 egyén neve megjelent a Hivatalos Lapban. A névsor alapján a város háza állampolgársági ügyosztálya megkezdte az illető egyének törlesztés az állampolgársági névjegyzékből. A törvénytelen pedig a határátlépők vagyonának gondnokság alá való helyezésére vonatkozó bírói eljárások indultak meg.

Üngyilkos lett a felosztott Lloyd társaság pénzeszedője. Temesvár. Sajtó tud. Coca Simon pénzeszedő, aki harminchárom évig állt a Lloyd társulat szolgálatában a egyben több egyet pénzeszedője is volt, a társulat felosztása után állás nélkül maradt. Miután hosszú hónapokig hiába kilíncsel nyugdíjáért, idegei összeroppantak és szerencsétlen állapota üngyilkosságra kergette. A „Szaraffia” társaság helyiségének előszobájában a mennyezet gerendájára akasztotta fel magát. Mire rátaláltak, halott volt.

Megtévesztett falusi gazdák költségén ötvenhárom kiló hamispénzt gyártott egy biharmegyei üstföldöző cigány. Nagyvárad. Sajtó tud. A robogányi csendőrség kitértő nyomozás után vakmerő pénzhamisító társaságot leplezett le. A hamispénzeket egy Kovács József nevű robogányi üstföldöző cigány gyártotta Marga György és Marga János seucani jómódú gazdák anyagi támogatásával. A hamisítványok igen kezdetlegesen sikerültek és forgalomba nem is tudták hozni a pénzt, csupán arra voltak jók, hogy az üstföldöző cigány a hamis pénzgyártás ügyével állandóan zsarolja a hieszkény falusi gazdákat, akik többiben jelentékeny összegeket adtak Kovácsnak a költségek fedezésére. A csendőrség a cigány heismerő vallomása után házkutatást tartott a három gazda lakásán és mintegy 53 kiló rosszlelkerült hamis ezületeket és ötvenleletet találtak. A pénzhamisító cigányt feleségével a három megtévesztett gazdával együtt átadták az ügyészségnek.

Üngyilkos lett egy meglopott napszamos. Budapestről jelentik: Dózsa Sándor napszamos, péntek délután az Aga-utca egyik fatelepén felakasztotta magát. Mire megtalálták, meghalt. — Dózsa üngyilkosságával kapcsolatban Szilárd István épületfa-kereskedő késő éjszaka megjelent a főkapitányságon és előadta, hogy Dózsát pénteken reggel megbizta, hogy az egyik nagybanknál váltson be egy ötezer pengőről szóló csekket. Dózsa meg is jelent a bankban, átvette a pénzt és azt többször átvlasta. Amikor háromezer pengővel végzett, ezt az összeget az irattáskába tette. Miközben a fennmaradt kétezer pengőt számlolta, valaki kicserélte a irattáskáját és a háromezer pengővel megelépett. Dózsa arról értesítette Szilárdot, aki azt tanácsolta, hogy menjen azonnal a rendőrségre. Dózsa azonban ahelyett — nyilván kétségbeesésében — kiment a fatájepra és felakasztotta magát. A rendőrség folytatja a nyomozást.

Adományok. D. E. „Isten szent nevében” Kozma Ádám részére, N. N. „Isten szent nevében” a három öreg vágóhídi barakklakó részére egy egy élelmiszerecsomagot juttatott el hozzánk. Adjuk.

KRISZTUS, EGYHÁZ, HÁBORÚ

Irta: Dr. SZÉKELY LÁSZLÓ

Az európai háború, amelyben ma élünk, újra felébreszti a világháború óta elaludt kérdéseket és kételyeket: nem felelős-e az Egyház a háborúért, amikor fegyverek győzelméért imádkozik és szembenálló felek zászlóit egyaránt megáldja? Nem volna-e kötelessége, különösen ma, a háborúk eldurvulásának korában, a teljes pacifizmus álláspontjára helyezkedve elítélni a háborút? Miért nem áll egész szívvel alapítójának elvi alapján: „Tedd viszsza helyébe kardodat; mert mindazok, akik fegyvert fognak, fegyver által vesznek el”? Nem furcsa-e, hogy az Egyház, amelynek isteni alapítója apostolának még a jogos önvédelmet is megfíltotta s aki azt a feledhetetlen pacifista szállóigét bocsátott világgá, nem szegül ellen határozottabban, amikor nyereségvágy, önzés, nacionalista örület és hatalomvágy akarja felgyújtani a világot?

Ezek a kérdések, amelyeket a múlt századok alig ismertek, főleg azóta súlyosbodtak meg, amióta a jelenkor háborúinak hátsóbb rugói kitudódtak s amióta a háborút a gépek lélektelen tömegmészárlással durvították s a hősiesség, egyéni bátorság, érvényesülés lehetőségeit minimumra szorították.

Az ellenvetőknek azonban nincs igazuk!

Mihelyt háború kezdődik, maguk szöknek le az álláspontjukról. Ha az Egyház kivonná magát a harci zászlók megáldásából, ők lennének a lehangosabb botránkozók. A kérdések egyszerre átalakulnának. Hát az Egyház hazafiatlanságra neveli a híveit? — kérdeznék a megrökönyödők. Legnagyobb bajában cserbenhagyja, dezavudja az államot? Híveit a rossz lelkiismeret, a megterhelt büntudat nehezékével indítja a haza védelmére? Fiaink életüket kockáztatják a harcmezőkön s az Egyház még csak imát sem küld utánuk?

Ne kívánjuk az örök Egyháztól, hogy a mi súlyos és emelkedő hangulatainkkal együtt változzék. Ő divatokon felül áll, ami azt is jelenti, hogy hol divatba jön, hol divatból megy, illetőleg divatok, szokások, elvek hullámoznak alatta, míg ő marad.

A kérdések tisztázásra szorulnak. Le kell szögezni, hogy *nem minden háború erkölستelen*. A katolikus erkölستannak az az álláspontja, hogy *minden államnak szabad megvédenie magát igaztalan támadásokkal szemben*. Ezt bizonyítani is lehet. Hiszen az államot nem ember önkénye hozza létre, hanem veleszületett, természetéből irántul szolgáló szükségletek és hajlamok. Az Isten teremtette olyannak az embert, hogy egymagában elégtelen legyen s csak társadalomba tömörülve, államot alkotva tudjon emberről ember lenni. Állam és államhatalom az Isten gondolatai. Az állam több, mint a benne tömörült emberek. Új lény hozzájuk képest, új jogokkal és kötelességekkel. Ha lennie kell és élni joga van, ezt a jogát másokkal szemben érvényesítenie is szabad. Az egyén is védekezhetik az ellen, aki jogtalanul rátámad, életére, szabadságára tör; ha másképpen nem lehet, fegyverrel is. Minél előbbre halad a világ a civilizációban, annál kevésbé leszünk arra utalva, hogy fegyverrel védjük meg magunkat. Az államhatalom sem kisebb az egyénnél. Az életében, szabadságában, becsületében megtámadott állam, ha célhoz vivő békés eszközök rendelkezésére nem állanak, fegyvert ragadhat az igaztalan támadó ellen.

Van tehát megengedett háború is!

Szent az az ügy, amelyet felállítanak a haza védelmében. Szent a fegyver, amely a megtámadott ország határait védi. Nem kell szűgyenkeznie annak a katonának, aki hazájáért halni megy. *Nem szabad a katonát azáltal az érzéssel küldeni a szabadság védelmére, hogy most erkölستelen dologot művel*. Minden tisztelget megérdemel az a hős, aki a legna-

gyobb áldozatot hozza meg a közért. Kinő egyéni önzéséből, egy nagy közösséget képvisel, emberfeletti méreteket ölt. Szent az a zászló, amely lebeg, hol eltűnő, hol kibontakozó, de mindig kimagasló képményben ábrázolja az eszmét, amely a lelkek előtt lebeg, hogy mindenkit lelkesítsen.

Szomorú dekadencia következne be egy ország életében, amikor katonáira, hőseire ferde szemmel nézne a lakosság, másodrendű polgárokat s véreskezű gyilkosokat látna bennük, erkölستelen üzemek aktív részeseit.

Aki az Egyháztól ilyen állásfoglalást követel, félrebeszél. Az Egyház ott van mindig a hívei mögött, hogy nehéz kötelemeik teljesítésében igével, szentségeivel segítségükre legyen. Nem az a dolga, hogy demoralizáljon, harcba indulók lelkiismeretét megterhelje, hősi kedvük elé gátló motívumokat rakjon.

Valóban nem nehéz megérteni, hogy egy megtámadott ország fegyveres önvédelme nem bűn.

De époly világos, hogy *vétkes az a támadó háború, amely jogtalanul tör a másik ország területére, életére, szabadságára*.

Két szemben álló ország közül pedig csak az egyiknek lehet igaza; a másik a jog és igazság ellen fogott fegyvert. Annak tehát a zászlója nem szent, a katonája legfeljebb tragikus, eltévedt hős s fegyverét kár áldással küldeni a harcba, amely jogot akar tiporni s jogukat hősiiesen védő embereket lemészárolni.

Nagy bűne van annak, aki a jogtalanul támadó háborút tudja és akarva megindítja, vagy elkövetett igazságtalanságokhoz ragaszkodik, makacsul ellenáll minden kísérletnek, amely mások számára is biztosítani akarná a helyet a nép alatt. Minden elhulló áldozat az ő lelkiismeretét terheli s ha nem is vérezi be a kezét, százezerszeres gyilkos lesz s az ő lelkén szárad minden ártatlanul kiontott vér.

De vajjon az alattvalók dolga annak megítélése, hogy a megindított háború jogos-e? Lehetetlenség felhatalmazni annak megítélésére az egyes katonákat. Nemcsak azért, mert az ilyen felhatalmazás minden fegyelem bomlását s a hadsereg tökéletes szétszűllését jelentené, ha a katonák egyszerűen cserben hagyhatnák azt a zászlót, amelynek becsületéről nem szereztek előzetes meggyőződést; hanem azért sem szabad a katonákra bízni az ítéletalkotást, mert nem értenek hozzá. A kérdés nagyobb, mint ők!

AZ UTAK

Az utak,
az utak,
az utak eddig mind Hozzád tolultak.
A gyalogutak, kerti utak, utcák,
az országutak, mint ahányan voltak,
Hozzád siettek, Hozzád bandukoltak.
Ha másfelé ment egy, az is feléd ment,
csak kerülőt tesz, az volt titkos terve.
Az utak úgy tódultak oda Hozzád,
mint a folyók, patakok a tengerbe.
Az utak mind, mind egy ágba szakadtak,
a kerted alá folytak, ott bebúttak
és felfutottak a lépcsőn az utak
és odacsúsztak a lábad elé,
a lábad elé, mind, mind, valamennyi.
A gyalogutak, kerti utak, utcák,
az országutak, mindenféle utak
a futószőnyeged akartak lenni.
De most az utak összevissza futnak,
a gyalogutak, kerti utak, utcák,
az országutak: útjavesztett utak.
Most összegabalyodtak. Azt se tudják,
hogy hol keressenek. Nekivadultak,
megbolondultak. Mint futóbolondok,
világgá futnak az utak, az utak.

NADÁNYI ZOLTÁN.

Adott esetben dönteni a háború rúgóiról történettudósoknak is nehéz feladat. *A látszólag védekező háború is lehet támadó és megfordítva*. Minden állam igyekszik a háborút erkölcsi dicsőségbe öltöztetni, jogcímekekkel ellátni, védekező jellegűnek feltüntetni; hiszen nem nélkülözheti azt az erkölcsi erőt, amely alattvalóinak hitéből, lelkesedéséből árad.

De ki lát át ezeken a szövevényes okokon és látszatokon, amelyek fölött sokszor csak a késő jövő tud ítéletet mondani?

Bizonyára szép volna, ha az Egyház föl volna ruházva mindentudással s isteni tekintéllyel csalhatatlan ítéletet tudna mondani két fél viszálya fölött. *Az egyháznak azonban nem adatott meg ez a tévedhetetlenség*. Ő leszögezi az elveket, felállítja a háború és béke erkölستanát; de *annak megállapítása, hogy adott esetben minden látszaton keresztül melyik a támadó fél, még talán akkor sem állana módjában, ha békebírónak őt kérnék föl*. Az Egyház csalhatatlansága ugyanis, amint a dogmatika a maga helyén elődja, csak a hit és erkölcsi dolgaira terjed ki.

Hát semmit sem tehet az Egyház a béke érdekében?

Sőt, igen sokat! Hirdeti a felebaráti szeretet elveit, mélyíti a világ erkölcsiségét. Hatalmas küzdelmet folytat, hogy a nemzetek is meghódoljanak Krisztus előtt. Ma ugyanis az a helyzet, hogy ha a pázsitorok és királyok imádvá borulnak is le a jászlorok előtt, a nemzetek és országok szívesen kivonják magukat Krisztus igája alól. Az államokat nehéz megfogni és az evangélium varázskörébe vonzani, mert szuverenitásuk felől a legképtelenebb elméletek tartják magukat és mert a közösségekben rendszeren elsikkad a felelősség. De még az alattvalók is hajlamosak arra, hogy az államot bálványozzák, földöntúli lényként Isten helyébe állítsák, szinte vallásos érzelmekkel övezzék, minden gonoszra fölszabadítsák s valahogy úgy képzeljék el, hogy az állam „ura a szabhatnak is”. *A katolikus Egyház akkor teszi a legnagyobbat a háború ellen, amikor az államimádat ellen küzd*, a felebaráti szeretet parancsára az államokat is kötelezi s a marakodó államhatalmak elé és fölé egy nagy hatalmat állít, melyben találkozniok s szót érteniök lehet.

A fegyverek győzelméért elmondott ima pedig tulajdonképpen imádság az igazság győzelméért. Annyiban imádkozik a diadalért, amennyiben az igazságos. Egy pillantás a rituále szép imaszövegeibe, amelyeket háborús körmenetekben mondat az Egyház, mindenkit meggyőzhet e felől. Kisemberek életében is megeshetik, hogy szembenálló peres felek egyszerre mondatnak misét ügyük sikeréért. Végeredményben egy a szándéka minden misézőnek: *hogy az igazság győzzön*. Imádkozni csak ezért lehet.

Legfeljebb az a kérdés hagyhat szálkát a kételkedő lelkében: miért nem lép az Egyház szorosabban a békét hirdető, kardot visszaparancsoló Krisztus nyomdokába?

Bizonyára az lesz az Egyház legteljesebb aratása, amikor megjön az idejük azoknak a krisztusi igéknek, amelyeknek az a hivatásuk, hogy évszázadokon át dolgozzanak, mint kovász az emberiség tömegében s idővel viruljanak föl teljes érvényükben.

Krisztus Urunk erkölستanában ugyanis észre kell venni a két párhuzamos rendet: lent a parancsolatok országútját, amelyen minden népeknek járniok kell — s fent az evangéliumi tanácsok merész ösvényeit, amelyeken a kiválasztottak közelítik meg az erkölcsi tökéletesség legmagasabb orkait.

Ha Urunk arra sarkal minket, hogy a követel támadót kenyérral dobjuk vissza, ellenfe-

Jűnknek, aki bal orcánkra sujtott, békén nyujt-suk a jobb arcunkat is s ne védekezzünk a jog-talanságok ellen: akkor az életszentségnek leg-magasabb csúcsaira mutat, amelyekre látni, amelyekhez igazodni akkor is jó, amikor lent vagyunk s csak kisszerűségünk, hibáink lapá-lyairól köszönhetjük a megkívánt, de el nem ért magaslatoikat.

Nem is szabad a világnak szeme elől té-reszteni azt az ideált, amikor majd nem kard, nem fegyver, nem erőszak dönt a népek között. Örök kovász marad az íge: „Tedd vissza helyé-re kardodat.” Békét, megértést, nemzetekre is kötelező szeretetet hirdet a népek között.

Ha az az ábránd foglalkoztatja a szíveket, hogy az igazság erősebb legyen a tankoknál és hangosabb az ágyúszónál: akkor tulajdon-képpen Krisztus ígéje erjed bennük. Ha pedig a békevágyak messze maradnak a megvalósu-lástól, az sok egyéb között annak a jele, hogy még többet kell meríteni a krisztusi békes-ségből s jobban meg kell érteni, hogy Krisztus a nemzeteknek is királya.

Ha erre az ismeretre valóban elérkeznek a

...Az egyetlen megoldás

MERCUR

sorsjegyruda volt, ahol milliókat hozó sorsjegyet vásárolta.

Tegegn Ön is így és vásárolja sorsjegyet a február 15. és 18.-iki húzásokra a MERCUR sorsjegyrudánál

MERCUR
ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Helyi cím: „Dacia“ Bank Oradea, B-dul Reg. Ferdinand 9

népek, a béke aranykorszaka szakad a világra s ágyúk és bombák szavánál erősebb lesz az angyali ének, mely békét hoz a jóakarátú emberiségnek.

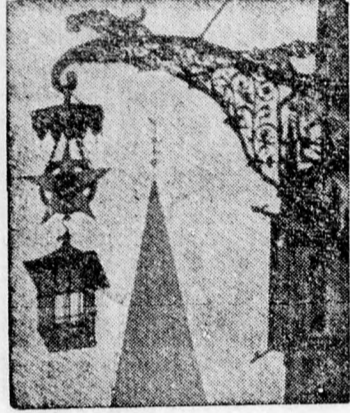
zunk a történelemben is. Newyork államban Fredonia község környékén egy malom szétrombo-lása alkalmából a vízből légbuborékokat láttak felezállni. A további kutatás erős gázforrásra ve-zetett. Kinában, Szu-Csuan államban, mint azt Imbert hittérítő atya írja, 1600 lábnyi mélység-ben kőszófuratások alkalmával találtak nagyará-nyu gázkiömlést, amelyet a kínaiak bambusz-nád csöveken vezettek el és használtak fel világításra — A múlt század derekán. Nagymennyiségű föld-gázt tártak fel az amerikai Egyesült Államok-ban, különösen Wert-Virginia államban. Európá-ban pedig az erdélyi Sármason akadtak kálisó kutatása közben ma is állandóan buzgó föld-gázra.

A gázvilágítás azonban általánosan 1792 kőrül nyert alkalmazást, s Angliában vezették be először magánlakásokban is, de az emberek hosz-su évtizedeken át félték a gáztól, hogy felrobban s felgyújtja a lakást. Mire a gáz, mint világítási eszköz széles rétegekben elterjedt, már veszedel-mes konkurrens akadt — a villanyvilágításban.

A villanyvilágítás első előfutárja a Humpry Davy által 1813-ban észlelt fényjelensége az elek-tromos ívnek. Az ő kutatásai nyomán készítette aztán Leon Foucault 1840-ben, tehát most száz éve, az első használható izzólámpát és ugyanebben az időben kísérletezett sikerrel az izzólámpa ké-szítésével a brüsszeli Jobard. Az ő kísérleteik nyomán sikerült aztán Edisonsnak 1879-ben olyan izzólámpát előállítani, ami huzamosabb ideig gazdaságosan volt használható s a kilencvenes években már európszerte elterjedt a villamos-világítás.

Ez rövidre fogva a világítás története. A XX. század derekán új fejezet kapcsolódik ebbe a történetbe: a légvédelmi világítás — a kék és zöld fény és a teljes előtétítés fejezete.

Az ember addig kereste a fényt, a világosá-got, míg egymás ellen a sötétségbe, a föld alá kellett elbujnia... (h. 8.)

Százéves a villanyvilágítás

A fény útja a fáklyától a neoncsőig

Hetek, hónapok óta sokat hallunk, olvasunk a petróleumról, ami ötven-hatvan év előtt még a legelterjedtebb világítási eszköz volt. Hasonló-képp népszerű olvasmányok világszerte azok a rendeleték, amik a légvédelmi előtétítésre vonat-koznak. A sötétségbe borult világvárosokban új-fajta gombokat, csököket, botokat gyártanak, amik világítanak a sötétben, és úgy, ahogy elhárítják az összeütközéseket. Berlin, Párizs, London, Bécs estj fényes kivilágításainak nyoma sincs ma, söté-tébe dermednek a neoncsövek és a kávéházak tükrablakain lehúzzák a redőnyöket. Ki gondol-na ilyen körülmények között arra, hogy — száz esztendő s a villanylámpa?

A villanylámpa „ősei”

A mesterséges fény, a világítás azonban sok-kal, sokkal régebb. Első megnyilvánulása tulaj-donképp a melegfejlesztéssel függ össze. Az ő-sember barlangjában gyantás fából rakott tüzet és akkor jött rá, hogy a tűz nemcsak melegít, ha-nem világosságot is terjeszt. Homeros idejére nyulnak vissza azok az adatok, amelyek a szén-erpenyők lángjait említik világítás céljaira. A gyantával vagy szurokkal áztatott kötél követte a fáklyát és ebből fejlődött ki azután a gyertya. Azonban a gyertya és a lámpa bizonyos for-mái már a prehisztórikus időkben is ismeretesek voltak, sőt, a lámpa még valamivel régebb ke-letű is. Már az ősi civilizáció idejében felmerült az a gondolat, hogy az állati és növényi zsírt va-lamilyen likacsos agyagba összegyűjtjük és meg-gyújtjuk s ezzel mesterséges világosságot idéz-nek elő. Ezek a lágy zsíradékok tehát valószínű-leg megelőzték azokat a keményebbeket, amikből a gyertyát készítették és így a lámpa régebb a gyertyánál.

A legrégebb lámpatípusok fedett alakúak vol-tak, kisebb nyílásokkal, a bél részére, s külön nyílással a megtöltés számára, tehát a modern petróleumlámpák is ezektől az ősrégi lámpáktól vették formájukat. Egyiptomi ásítások alatt sok ilyen ősrégi fém és cseréplámpa került felszínre. Idők folyamán természetesen a lámpa és a vilá-gítóanyag általában nagy változáson ment át s a múlt században a petroleum, majd a gázvilági-tás terjedt el az egész világon. A petroleumhoz hasonló világítási anyagokról Herodotos és Plinius is említést tesznek, tehát már az ókorak is ismerték a petróleumlámpát, ha nem is ab-ban a formában, mint mi.

Egyébként a petroleum nagyobbmértű ki-használása csak 1860-ban kezdődött, amikor az orosz és amerikai olajmezőket kezdték feltárni. Pedig akkor már ismerték a villanyvilágítást és az izzólámpa használata lassacskán terjedni kez-dett mindenfelé.

Hogy a gázemű világító anyagokat mikor és hol használták először, nem tudni. Annyi bizo-

nyos, hogy a múlt század elején, amikor még a műveltebb államokban is fejletlen állapotban volt a közvilágítás, Magyarország egy félreeső zugában már gázzal világítottak.

Máramaros szlatinai sóbányájában 1826-ban ásítások alkalmával homokos márgásrétegekre akadtak, melyekből helyen-ként gáz tört elő. Ezt azután fa és bá-dogsöveken vezették át s a bánya vilá-gítására használták fel.

Sajnos, ez a gázforrás nyolc év múlva ki-apadt. A máramarosihoz hasonló esettel találko-

Anyja és asszony

Irta: Dallos Sándor

Egy szép, szőke gyermekkel egy szép, szőke asszony utazik az autóbusszon. A gyermek úgy hároméves lehet, az asszony talán huszonöt. Rendes jómódból jöhetnek valahonnét, mert a gyermekén minden holmi finom gyapjú s az asszony perzsabundában van. A gyermek békszemű, göndörájú, rózsaszínarcú, nagyon ked-ves és nagyon eleven fiú. Az asszony szeme is kék, haja szőke, keze a kesztyűben is karcsú vonalú, egész alakja tökéletes. Egy gyönyörű, fiatal asszony, egy fiatal anya. A gyermek itt a fia s ketten vidáman utaznak valahová.

Az utóbusszon ilyen a helyzet: az asszony az egyik külső széken ül, mellette a gyermek az ablaknál térdel és lelkendezve csodálja az utcát, én a visszaulésről végiglátom az egész kocsit, mellettem egy idősebb házaspár mo-solyog a gyermek lelkendezésén. Körül embe-rek. Oldalt, két bundás úr között egy magas, jólöltözött férfi ül, lehet talán harmincnyolc-éves. Először az az érzésem, hogy mérnök, de aztán látom, hogy kis bőrtáska van az ölében, hát valószínűleg orvos s a betegekhez megy.

Az autóbusszal velünk s úgy van, hogy mindenki az anyát és a kisfiát nézi, mert azok utazás közben is játszanak. A gyerek kérlezős-ködik, az anya mókásan felelget neki s kun-cogva nevetgélnek. Egészen elmerülnek az egy-mással való játékban, jól se néznek. Csaknem olyanok, mintha otthon lennének a lakásukban.

ahol szabadon hancúrozhatnak s ahol ez a győ-nyörű fiatalasszony semmi más a gyermek-szobájában, csak anya. Egy boldog anya. Talán nincsenek is otthon vágyai ezen túl, a fia egé-szen betölti; az arca most is egy csordultig telt, boldog anyarc. S ez más, mint a megszokott asszonyarc. Sokszor elnéztem a gyerme-keikkel játszó anyák sorsát: egy kicsit Mária-arc mindegyiké. Elvonakoztatott, önmagán túl élő, a gyermekébe feledkezett arc. Olyan, mint egy tükör, amelyben a gyermek látszik nagyon gyengéden és folytonosan.

Igy utaznak és így beszélgetnek.

— Anyuka, — kérdi a gyerek — ez a sok fehér itt, hó?

— Igen.

— Mind?

— Mind.

— Ugyanolyan hó, mint amilyen a mi ker-tünkben van?

— Ugyanolyan.

A gyermek erre nevet.

— Dehogy! Hiszen nekünk van hóembe-rünk is, itt meg nincsen.

Az anya nem akar alulmaradni, körülnéz, egy hőembert keres. Végre rámutat egy hó-munkásra:

— No, itt a hőember, látod?

De a gyerek fölényes.

— Ugyan! — mondja s kerek szemekkel néz az anyjára. — Nem csapsz be, hiszen ez egy rendes ember!

Most azon nevetnek, hogy őt nem lehet becsapni, mert ő okos. Aztán más beszédtárgy jön és más játék. És megint más. Ugranak

Társadalmi betegség

Vizkereszt és hamvazószerdá között annyit írtunk bálokról és táncösszejövetelekről, hogy az olvasó bizonyára ünnepe már, ha még mindig bátról beszélünk neki. Az eddigi beszámolóiban azonban csupa szépet, csupa jót írtunk össze. Minden jó volt, minden kedves volt, ami és ahogyan történt. A műkedvelők „hivatásos színészeket megszégyenítő művészettel játszottak”, a rendezőség „a legnagyobb figyelmességet tanúsította”, a közönség „feledhetetlen jó kedvben maradt együtt a hajnali órákig” és a megírt bálok mind-mind „erkölcsileg és anyagiilag fényesen sikerültek.”

Az újságíró magasabb társadalmi szervező szempontokat tartott szem előtt, amikor ilyen általános jelzőkkel és a dicsérő hang különböző skálájával számolt be a kisebbségi társadalmunk életjeleiként tekintett összejövetelekről. Pedig az ösztönző célzatu megállapítások mögött sokszor olyan jelenségeket is láttunk, amiket a kisebbségi társadalom jólfeljegott érdekében éppen olyan bűn volna elhallgatni, mint sokszor a szervezők és rendezők hibáján kívül adódó ötlettelenségeket, szellemiszegénységeket kipécézni és szellőztetni.

Mondjunk el tehát néhány esetet.

Divatbajött mostanában, hogy a régi nagy bálok mintájára a táncestélyeket nyitótáncsal kezdik. Tíz-tizenkét párt betanítanak valamely táncra: francia négyesre, keringőre vagy magyar nemzeti táncaink valamelyikére és ezzel nyílik meg a bál.

Az ilyen nyitótánc összehozása azonban akármilyen könnyűnek látszik, mégis a legnagyobb feladatok egyikét jelenti. Azt lehetne mindenki, hogy az ifjúság szeret táncolni és szerepelni. Mert a bál nyitótáncban való részvétel felér egy valóságos színpadi szerepléssel is. Hisz adott pillanatban csak ezek a kiválóított párok táncolnak, őket figyeli áhitattal a művészi élvezetre vágyó bál közönség és híven beszámolnak róluk az újságok is, sőt dült vagy vastag betűkkel feltűnően szedik ki nevüket. Mégis a nyitópárok összeválogatása szokta a legtöbb fejtörést okozni. Annyi szem-

pont, annyi érdek, annyi felfogás ütközik össze ebben az egyszerűnek látszó feladatban, hogy a legnagyobb tapintatra és körültekintésre van szükség a kiválogatásnál.

Ebben a bál ideyben például a fiúk voltak a kapósabbak. A jelenlegi körülmények között a számításba jöhető fiatalok tekintélyes része nincs idehaza. Szó szoros értelemben szükiben voltunk a fiúknak. Nem csoda tehát, hogy a csinosabb és jobb táncos férjifjúságot most még az eddigénél is jobban megbecsülték.

Az egyik bál számára végre nagynehezen összeállították a nyitó táncos párokat. A rendezőség megkönnyebbülten sóhajtott fel, amikor végre megtörtént az első táncpróba. Tehát mégis sikerült! — mondották. Igaz, hogy tízenhat párral akartak kiállni a közönség elé, de hát a mai időkben meg kell alkudni a lehetőségekkel és ha csak tíz fiú akad, be kell érni tíz párral is. Fő az, hogy páros számban vannak a fiúk és lányok, mert ezt a táncot pártalan számú párral eljárni nem lehet.

A következő próbán aztán megtörtént a baj. A táncotártnó apró levélkét mutatott be a rendezőségnek s ebben az egyik feikért hölgy bejelenti, hogy a nyitó táncosok között nem vehet részt. Indokolás nincs a levélben. De a barátok jól tudják és elmondják, hogy a lány azért különözött el a táncosok közül, mert pártjával a rendezőség egy — kereskedőt osztott be!

A fiatal hölgy papája állami tisztviselő volt, most nyugdíjas. A nyugdíjuk egyszerű megélhetésre is alig elegendő. Vagyonuk nincs. De talán van nemesi előnevük, bár ezt se tudjuk biztosan. A fiú pedig, akinek a táncban való társítását ilyenképpen sértésszámba vette a fiatal hölgy, a kereskedésnek abban az ágában dolgozik, amely már a szellemi foglalkozás határait is megközelíti. Intelligens, csinos, szolid és jól kereső fiatalember. A polgárlányok férjhezmenetelének mai csökkent esélyei közepe valóságos jó parthinek mondható. Mindezen felül minden kétséget kizáróan rendezett felekezett. Mégsem táncoltak vele. Mert ő nem egy letűnt kor figyelmeztető csökevé-

tárgyról-tárgyra, folytonos játékban ragyogva s az asszony arca valami csodaszép karácsonyfa-fényű, játékvásútfényű, his gyermekágy-fényű és esti gyermekimádság-fényű: Én Istenem, jó Istenem, becsukodók már a szemem...

Mi meg mind őket nézzük, de úgy, hogy: őket kettőjüket együtt. Kettőn jelentenek egyet, egy fogalmat, anya és fia. Egy ember azonban csak az asszonyt nézi, a gyermeke nélkül: az orvos. Ő csak a gyönyörű nőt látja, aki utazik az autóbusszon s a férfi csodálkozó, elismerő, kérdő, érintő és követelő tekintetével néz rá. Sokáig, kitartóan és elbámulva. Közben jól-főlezzzen, körülnéz, megpróbálja elővenni az újságját, hogy olvasson, de a szemé nem veszi be a betűt, egyre az asszonyra téved s nézi, ámulja, vizsgálja, kérdi, szinte issza. Talán nem is veszi ezt észre senki más, csak én, mert mindenki az anya és a gyermek játékával van elfoglalva. De én látom és lesni kezdem, hogy mi lesz? Mikor veszi észre az asszony és akkor mi történik? Mert az asszony erről nem tud, csak arról, hogy mi nézzük. De a mi tekintetünkről pontosan érzi, hogy ez nem neki szól, hanem kettőjüknak.

A gyermek most egy nagyot rikkant egy kutya hemperedik meg az utcán a hóban, annak örül s az anyja megfeddi szeliden:

— Ejnye, Pityu!

Mosolygó bocsánatkéréssel néz körül s az arca még mindig anya-arc.

S akkor veszi észre a férfi tekintetét, amelyben csak ő van és a fia nem. Ezt nyomban megérzi, megrezdül tőle egy nagyon picit s a boldog, sima és zavartalan anyaság egyetlen

pillanat alatt összetörik az arcán, mint valami finom, érzékeny üveg. A szemén zavar jut át, hogy így megmutatkozott otthoni mirortában.

Elpirul és kiegyenesedik. A keze mozdul, végigsimít, a haján, de ez a gesztus olyan, hogy szinte tetőtől-talpig rendbehozza magát vele. Az előbb otthoni volt és gyermekszobai, de előtűnik nem szégyelte, minket úgy vett, mintha a családhoz tartoznánk. Most már nem olyan, mint akármelyik elegáns nő az utcán, vagy itt a kocsiiban. Tudja a kalapját, a bundáját, a cipőjét, a kesztyűjét: az egész gyönyörű külsejét tudja. A gyerek virgonckodására egy árnyalatnyi bosszúság szalad át az arcán, valami türelmetlenség s a felnőttek hangján szól rá:

— Pityu! Rendesen viselkedjél! Nem szabad kiabálni!

Leülteti a gyermeket, rendbehozza a haját, de a mozdulata egy árnyalattal már keményebb és erőszakosabb, mint az előbb. Egyetlen pillanat alatt átváltozott: asszony lett, egy gyönyörű nő, akit egy férfi néz. A gyermek iránt azért nem aludt ki, csak megoszlik közte és a férfi közt, aki nézi. Egyszerre anya és nő. Főlebredt s a játéknak vége.

A gyermek ugyan kérdez még és ő jelez, de már nem az előbbi kedves és mokás beszélgetés.

Tehet róla valamelyikük? Nem. Se a férfi, se ő. Ez így van. Utaznak mereven és magukban egymásra figyelve, s mint a játék lebukának az autóbusszról, mint egy gyerek, akinek nincs jegye. Egy kicsit mintha futna még a kocsi után, de aztán lemarad

nye, hanem a jövő magyar társadalmának biztos ígérete. Pedig arra a társadalmi fejlődés bizonyára nem lesz majd tekintettel, hogy 1940-ben a magyar nyugdíjas tisztviselő családjában még mindig nem szalonképes a magyar kereskedő...

Beszéljünk most egyéb tapasztalatokról.

Az összes lapok megírták, hogy a magyar testvériség kifejezésének milyen páratlanul szép alkalmá volt az idei Magyar Bál. A bál közönség soraiban ott láttuk Bihar megye történelmi családjainak néhány kiválóságát is. Sajnos, többen voltak azonban olyanok éppen ebből a társadalmi osztályból, akik otthon maradtak. Sőt az a testvéri felszólítás sem fogott rajtuk, hogyha már nem jönnek el a bálba, legalább jegyük adománnyal való megváltása útján járuljanak hozzá a sikerhez és a kitűzött célok eléréséhez. De ennek a valamikor zsentrimegyének, „felsőtizezre” néhány tiszteletreméltó és a magyarság minden életmegnyilvánulásánál általában ott látott kivételével ezt se tette. Pedig kitől lehetne inkább áldozatkésztséget várni, mint attól a birtokos osztálytól, amelynek még van s melynek nemcsak arra kellene igényt tartania, hogy a magyar veríték haszonélvezője legyen, hanem kötelességeinek is kellene lennie a magyar közösség iránt.

De a városi „előkelőségek” közül is sokan elmaradtak. Nem tartották érdemesnek a Magyar Bált arra, hogy a kisebbségi magyarsághoz való tartozandóságukat megjelenésükkel is megvallják. A bál azonban nélkülük is jól sikerült. Nem hiányoztak. Szellemi foglalkozású és munkás, kereskedő és iparos, birtokos és gazda egyformán jól érezte magát. Aki a bálterembe belépett, az egyetlen pillantásra képét nyert a magyarság társadalmi alkatának keresztmetszetéről.

Hogy nem mindenki jutott el még a kisebbségi öntudatnak arra a fokára, amelyen meg tudná érteni egy ilyen társadalmi találkozás erejét, ha az bár csak egyetlen éjszakára szól is, az megint csak kisebbségi felkészültségünk tökéletlenségét mutatja. De ha megteheti az ezerholdas dzsentri, hogy a testvériség ünnepi megnyilvánulásáról tudomást ne vegyen, nem kell csodálkozni azon a kis varrólányon sem, aki ezekkel a szavakkal vonult vissza a bálból:

— Megyek innen a Jonecsu-kolónba, mert ez a bál nagyon vegyes...

A bálon a csizmás magyar gazdák mellett táncoló volt főispánok, országgyűlési képviselők és bankvezérek bizonyára nem haragudtak meg erre a csitire sem, hanem örültek, hogy ez a bál igenis ilyen „vegyesen” sikerült...

Beszélni kell még az ugynevezett „alibi-magyarokról.” Ezek féltizenegy órákor maguk körül illő feltűnést kelteve megjelennek a bálteremben. Bájosan mosolyognak, hajlonganak jobbra-balra. Ime, lássátok és nézzétek: mi is itt vagyunk! Cserclét tartanak, körüljárják a termet, köszöntgetnek, kezelnek mindenütt és mindenkiel, ahol csak jelenlétük bizonyítani akarják és egy félóra, egy óra múlva diszkrétan elpárolognak. Visszaszivárognak klubjaikba, ahol sokszor reggel 9—10 óráig is „szórakoznak.”

Természetesen az ilyen példa a lehető legnagyobb mértékben hangulatrontó. Az „alibi-magyarok” példája sokszor magával sodorja az egyébként jóérzésű polgárt is és a jobb elemektől lassankint ürülő bálterem rövidesen valóban népmulatság színhelyévé válik.

Mindezeknek a hánytorgatása fájdalmas dolog. Olyan, mintha üszkös sebben vájkálna az ember. De ebben az esetben a csúnya jekély a magyar társadalom testén üszkösödik. Társadalmi betegségünk lázját jelzik ezek az apró, talán kíméletlen mozaikok. Akiket nem illet, ne vegyék magukra, de akikre talál, haragvós és duzzogás helyett lássák be, hogy magatartásukkal súlyosan vétkeznek a magyarság egészséges társadalmi szerkezetét építő munka ellen.

Arany Árpád

— Adjon Isten szerencsét...
— Szerencsém van, de kellene kis ész is.
Ha látszottam volna az Állami Sorsjátékon
egy sorsjeggyel, a
COLECTURA OFICIALĂ și a OFICIILOR RURALE P.T.T.
sorsjegyrudától,
ma **GAZDAG EMBER** lehetnék.
Február 15.-én és 18.-án lesznek a következő sorsjáték hozásai.

**Colectura OFICIALĂ
și a OFICIILOR RURALE P.T.T.**
ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Helyi cím: **Colectura Oficiala Oradea, Reg. Ferdinand ut 11**

Asszonyok dolga

A „viaszvirág” mindig dísz a lakásnak

Még féllábbal a télen vagyunk, de a tavasz is éreztetni már lehetett. Ilyenkor még több gondot fordítunk a lakásunk virágaira, amelyek között mindig hálás növény marad a „viaszvirág” a szép és kedves szobadísz.

A növényvilág szinte kimeríthetetlen gazdagságának egy-egy csodálatos gyöngyszeme, valamelyik különlegessége csaknem minden növénykedvelő gyűjteményében megtalálható. Rendszerint az exotikus tájakról származó növények ezek, amelyek még nem váltak divatosak, de érdekességük, különlegességük ellenére nem is válnak azzá, mert csak a komoly növénykedvelő becsüli meg értéküket. Ezek közé a különleges növények közé tartozik a Kelet-Indiából Ausztráliáig elterülő földterületen, illetve szigeteken honos, kúszó, cserjés, vastag, húsos, bőrszerű örökzöld levelű növény a *hoya*, amelyet általánosan *porcellán* vagy *viaszvirágnak* neveznek, mert csinos, vöröses, fehér csillagalakú, csokorszerűen növekvő virágai olyanok, mintha viaszból, vagy porcellánból lennének. Nem ritka növény, de nem is elterjedt. Ott, ahol kedvelik, kis keretekre futtatják illetve létrácskához kötve nevelik, úgyhogy a szárrakkal többször is körülkerítik a keretet, vagy a létrácskát és ezáltal gyönyörű levélkoszorú képződik, amelyet a virágzás idején pompásan ékesítenek a vöröses fehér apró csokrok.

A növény, amelyet Robert Brown, neves angol botanikus, Ausztrália partvidékének kutatója ismertetett először és nevezett el Thomas Hoy, angol kertész és növénynevelő emlékére hoyanak, nagyon hasonlít az *asclepiashoz*, a *selyemfűhöz*, vagy ahogy Diószegi Fűvészkönyvében szerepel, a krepin-hez, úgyhogy legismertebb fajtáját *Asclepias carnosának* is nevezik. Egy időben az *asclepias* természetét selymes rostjaiért nagyon ajánlgatták. A növény rostja ugyanis szép selymes fényű, de nem tartós és ha például pamuttal keverik, a selymesfényű rost a mosáskor kihull és azért, mint szövetanyag nem jöhet számításba. A szóbanlevő *Asclepias syriaca*, amelynek nálunk is van egy elvadult változata, igen értékes méheleség, gyökérének kergét pedig Amerikában orvosságnak használják. Ez a fajta nem szíriai eredetű, amint azt Linné gondolta, hanem amerikai. A század elején több igen szép hoyafajta került a forgalomba. Így a Jávából származó, kívülről zöldes-sárga, belül ibolyás karmín-vörös virágu *Hoya cinnamamifolia*, amelynek levelei hasonlítanak a *cimetfa* leveléhez, továbbá a mirtuszhoz hasonló sűrű levelű *Hoya bella*, amelyet egy időben szívesen neveltek ampelmanövényként.

A viaszvirág kezelése elég egyszerű. A lakásban világos déli fekvésű napos helyen fejlődik a legjobban és ilyen helyen idősebb korában, a nyár elején virágzik is. Virága jó illatú és az aprócska kelyhekből gyakran nektárszerű lé csepeg, amely méz ízű és éppen ezért egyes helyeken e miatt a tulajdonsága miatt mézvirágnak is nevezik a nö-

vényt. Árnyékosabb helyen nehezen virágzik, sőt legtöbbször el is marad a virágzás. Az elvirágozott részeket nem kell levágni, hanem megvárjuk, míg a virág magától leesik. A növényt nem szükséges minden évben átültetni s elég, ha négy évenként cseréljük ki a földjét, még pedig tavasszal, a fejlődés megindulása előtt. A viaszvirág tápdús kerti földdel kevert homokos agyagtalajt kíván. Nyáron a fejlődés időszakában az át nem ültetett növényeket tápoldattal tanácsos öntözni s ezenkívül természetesen vízzel is bőségesen, mert ha gyengén öntözzük és szárazon tartjuk, gyorsan ellepi a levéltetű, és a gyapjas tetű, amelyek ellen igen nehezen lehet csak védekezni. Nyáron a leveleket erősen meg kell permetezni, hogy a portól megtisztítsuk és a kártevőktől megóvjuk. Télen mérsékelt meleg helyen tartjuk a növényt, de csak ritkán öntözzük. A leveleit azonban a szoba hőmérsékletének megfelelő vízzel időnkint szintén megpermetezzük. A növény dugványról könnyen szaporítható, de kezdetben igen lassan fejlődik.

A hoya, a viaszvirág érdekes növényénél, alakjánál fogva megérdemli, hogy a virágkedvelők figyelmet fordítsanak rá. Virágkiállításainkon ujabban gyakran feltűnik egy-egy szép hoyafajta, amely meggyőz arról, hogy ez a könnyen alakítható növény szintén pompás és érdekes dísz lehet a lakásnak és értékes példány a virágkedvelő növénygyűjteményének.

Netter-Nád Miksa.

* Ideges emberoknál és lelkibetegaknál az igen enyhe hatású, mindig megbízható, természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorral egy pohárral bevéve — kiadós bálurölést és jó gyomoremésztést és elegendő étvágyérzetet hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

A konyha körül

*

Töltött kelkáposzta. A kelkáposzta leveleit forrás után úgy töltjük meg vágott hússal, rizsszel, mint a töltött paprikát, természetesen a leveleket óvatosan összegöngyölgetve. A megmaradt leveleket apróra összevágjuk, megforgatjuk vöröshagymás jó bő rántásban, a töltelkeket belerakjuk, feleresztjük és megfőzzük. Tejföllet tetszés szerint tehetünk beléje, azokívül füstölthúst és kolbászt is vágathatunk bele.

Libaprólék zöldborsóval és rizsszel. A szépen megtisztított aprólékat zöldséggel együtt tesszük fel főzni. A zöldborsót külön készítjük el, úgyisintén a rizst is és a hús levével eresztjük fel. Ha minden jól puhára főtt, egy lábast zsirral kikenünk és vágott zöldpetrezselyemmel meghintünk. Először a zúzat és máját karikára vágva beletesszük, azután a többit jól összekeverve, a lábasha öntjük és a sütőbe tesszük. Kiborítva találjuk, de lehet az egészet tűzálló edényben elkészíteni és abban is tálnálni, de akkor a zúzat és a máját a tetejére helyezzük.

Májgombóc. 12 deka májat megvágunk és szitán áttörünk. 3 tojássárgáját habosra keverünk 8 deka zsirral, beletesszük a májat, megsózzuk, borssal ízesítjük és annyi zsemlemorzsát keverünk még hozzá, hogy azért jó könnyű legyen. Diónagyságú gombócokat formáljunk vizes kézzel és a forró levesben kifőzzük.

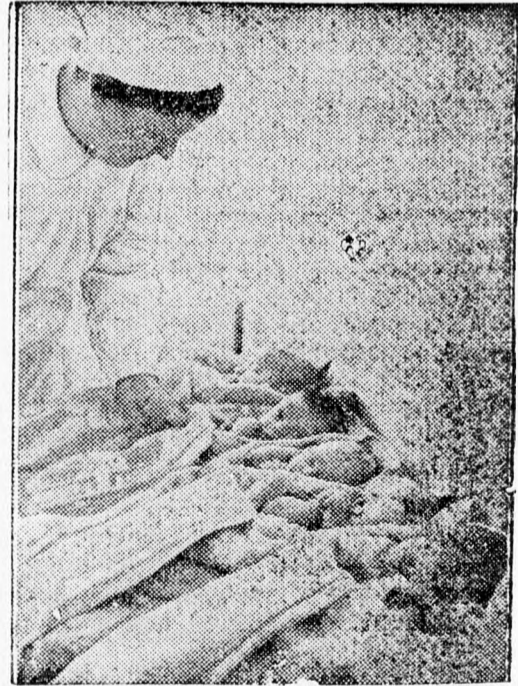
Rántott marhavelő. A megtisztított marhavelőt félig megfőzzük sósvízben, majd a vizet jól lecsurgatjuk róla. A velőt szeletekre vágjuk, tojásban, lisztben meghengergetjük és forró zsirban kisütjük. Tálalásnál a szeleteket kissé megöntözzük citromlével.

Rakott kel vajas mártással. A kelt négy részre vágjuk és sósvízben megfőzzük. Szitára rakva, a vizet lecsurgatjuk róla, tálra rakjuk és a következő mártással öntjük le: kávéskanálnyi lisztet összekeverünk 2 deci tejjel, 1 deci tejföllel és 1 tojásnyi vajjal. Az egészet hirtelen felforraljuk, sóval, borssal és kevés citromlével ízesítjük.

Sajtsaláta. Ementáli sajtot egészen vékony szeletekre vágunk, ecettel, olajjal, borssal és apróra vágott hagymával összekeverjük, tálra halmozzuk és zöld salátával díszítjük.

A volhyniai német lakosság hazatelepítése befejeződött. Ezen a képen baloldalon az látható, hogy egy gazdálkodó a juhait is magával vitte, jobb oldalt pedig öt, már német területen született német gyermekek.

Német író visszaemlékezései a München utáni Angliáról

Nyugalmas és gazdag vidéki élet és szenvedélyektől túlfűtött főváros jellemezte 1938 őszén Angliát

London lázasan készült a háborúra

Egy német író, 1938 őszén, kevéssel a müncheni megegyezés után, baráti meghívásra Angliába utazott, hogy ott tervezett művészettörténeti munkájához anyagot gyűjtsön. Visszaemlékezései igen jellemzőek az akkori idők hangulatára és hozzájárulhatnak a későbbi fejlemények megértéséhez.

Barátságos fogadtatás egy vidéki úri házában

Korábbi angliai utjaimhoz képest, — írja a német író, — éppen a rendkívüli helyzet adta meg ennek az utazásnak az érdekességét. Az a tudat, hogy évtizedes politikai ellenségeskedés után Münchenben baráti megegyezés jött létre a két nép között és kilátások nyíltak a békés együttműködésre, azzal a reménnyel töltött el, hogy vidéki és gyümölcsöző órákat fogok eltölteni angol barátaim körében. Különös hangulatban érkeztem meg a doveri kikötőbe és a kiállott izgalom után valóban várakozáson felül barátságos fogadtatásban részesültem.

Már esteledett, mikor a hajó kikötött. A parton, ezer fényforrás ragyogott, barátom a vámsorompón kívül várt reám és gépkocsin indultunk el a magas partok mentén Folkestone mélyen alant fekvő fénytengere felé.

Tipikus angol vidéki úriháza értünk, mely a 16-ik század óta áll. Kívülről igénytelen: görbe s ferde építmény, erkélyekkel és sok kiszögelléssel, de bent a kényelem és fényűzés minden elképzelhető berendezkedése. Magasan áll, szép kilátás nyílik innen a dombvidékre és a tengerre is. Természetesen már az első este a legutóbbi eseményekre terelődött a beszéd. A hangulat izgatottan kedélyes volt és új ígéretek ragyogtak be. Am mégis úgy tűnt fel nekem, mintha a kedélyesség alatt egy ki nem mondott „de” lappangott volna. Arra gondoltam azonban, hogy ez talán a még eléggé le nem csillapodott izgalomnak tudható be. Várom kellett tehát: igazolják-e első benyomásaimat a későbbi tapasztalatok.

Egy város név, amit nem szívesen hangoztatnak a jobb angol társaságokban

A következő napokon bejártuk a környéket. Egyre nagyobb esodálkozással láttam, hogy a mezőkön semmiféle munkának nyoma se volt észlelhető. Sehol se láttam parasztházakat, szántóföldeket. Csupa szép, zöld, hullámos rétek, terjedelmes legelők, hatalmas fecsoportok, amelyek egy-egy ősi kastélyt rejtegettek. Itt-ott kis helységek, gótikus templom köré csoportosult házakkal s a templomok repkénnyel befuttatott falai mintha letűnt évszázadokról álmodoztak volna. Órákhosszat suhant velünk a gépkocsi parkszerű tájakon át; csinos teaházak hívogatták megpihenésre az utast; kiterjedt golfpályák kínáltak szórakozást s csak elvétve látott az ember néhány legelésző tehenet vagy birkanyáját. Sehol semmi a termelő munka mozgalmasságából. Nem tudtam hová lenni az ámulattól és megkérdeztem barátomat:

— Honnan veszi a lakosság a kenyérét?
— Kanadából, — hangzott a válasz.

Esténként, a nagy gótikus teremben, kandalló fénye mellett csendesen vitatkoztunk.

— Igen, az önök Hitlerre — mondotta a háziasszony. — Alkudoznia kellett volna. Mi

mindig készen állunk az alkudozásokra. Az erőszak azonban ismét erőszakot eredményez.

Udvarias szólammal voltam kénytelen válaszolni. De nem álltam meg, hogy, erőszakról lévén szó, ne tegyek említést Palesztináról.

— Önök túlságosan felindulnak a mi palesztinai eljárásunk miatt, — felelte a hölgy. — A dolog így áll: Az arabok lusta nép és hagyják tönkremenni az országot. A zsidó telepek azonban hozzájárultak és virágzó kertté varázsolták a sivatagot. Mikor ezt észrevették az

Vita az egyéni szabadságjogok és a népi fegyelmezetség körül

Háborús kérdésekre terelődött a beszéd.

— Tagahatalan, — mondták az angolok, — mi főleg behozatalból élünk s azért a világháborúban a legsúlyosabb helyzetbe jutottunk. Ha az önök tengeraltjárói egy kicsivel tovább ki tudtak volna tartani, végzetes lett volna számunkra. Nagyon közel jártunk a katasztrófához.

Bármilyen barátságos volt is a beszélgetés, mindúntalan udvariassági szólammal kellett menekülnöm, nehogy helyrehozhatatlanul megsértem a formákat. Különösen azt nem bírták megérteni angol barátaim, hogy egy népet nem egyéni szabadságjogok túlbecsülésével, hanem csak tökéletes fegyelmezetséggel és összefogással lehet a hanyatlástól megmenteni. Hanem azt meg kell adni, kulturális kérdésekben kitűnően megértettük egymást. Csak midőn politikáról kezdünk beszélni, váltak érezhetővé a visszafojtott ellenséges érzések az udvarias formák mögött. Olykor vendégek érkeztek teára. Az ő nyugodt szavaik alatt lappangó indulatok még nyilvánvalóbbá tették, hogy a két nép vezetői által létesített barátságos megállapodástól még nagy utat kell megtenni a lelkek megbékéléséhez. Nem tudták palástolni azt a meggyőződésüket, hogy az angolokat a világ elrendezésében oly kiváltságos szerep illeti meg, amelyhez más népek közel se férhetnek. És a „Hitlerizmus” szörnyű szálka volt a szemükben.

London lázasan készülődik...

Alkalmam nyílt egy hetet Londonban is eltölteni egy másik barátomnál, aki rendkívül szívesen látott. Ha vidéken a háború elvárásában tett előkészületek nem voltak oly szembeötlők, annál feltűnőbbek voltak ezek a fővárosban. A németellenes uszító hangulat itt meg kellett hogy döbbsenjen az embert. Hogy volt lehetséges az alig megkötött barátsági egyezmény után, hogy ily nyíltan és minden eszköz felhasználásával izgatták a kedélyeket Németország ellen? Mindúntalan fel kellett tennem magamban ezt a kérdést s nem találtam reá feleletet. Mikor angol barátomtól kértem tanácsot, magyarázatot, csak vállalt vont. Igyekeztem abban az illúzióban elringatni magam, hogy ezek még a nemrég lezajlott vihar visszahúzó hullámai, nem pedig új fergeget előjelei. Az üzletek kirakatai háborús könyvekkel, képekkel, karikatúrákkal voltak tele, ezek helyen Közép-Európa térképe, amelyen nyíl mutatva kelet felé az irányt, amelyben a legközelebbi háború elindul. És plakátok ábrázolták a vérszomjas németeket... Mindezek egyáltalában nem mutatkoztak a megbékélés tünetinek.

arabok, kedvet kaptak az országhoz s így került harcokra a sor.

Mosolyogtam.

— Ez mindenesetre szép mese. De, csudálatos, nálunk épp ellenkezőleg történt. Németország virágos kert volt és a zsidók pusztává változtatták át.

Elkerülhetetlen volt, hogy szóvá tegyem itt Versaillesst.

— És a versaillesi módszereket hogy nevezik önök? Az nem volt erőszak?

Hosszu hallgatás jelezte, hogy ezt a városnevet nem szívesen hallják jó társaságokban.

— Versailles csakugyan nem volt igazságos, — hangzott a válasz. — Mi nem szeretjük Lloyd Georgeot. Tudjuk, hogy a német nép sokat szenvedett. De mi ragaszkodunk az egyéni szabadsághoz, azért nem rokonszenves nekünk a rendszer, amely önöknél uralkodik.

Meglepő volt, mennyire ismerik a német viszonyokat. De természetesen mindent angol megvilágításban láttak s ez sok félreértésre adott okot. Világos volt előttem, hogy a müncheni békés megállapodás után még nagy munkára van szükség, amíg a két nép között valószínű megértés létesül, ha ez egyáltalában lehetséges.

Este társaság volt együtt barátom lakásán. Nem tudtam ellenállani, hogy kifejezést ne adjak esodálkozásomnak a tapasztaltak fölött, hozzátéve, hogy ezzel szemben Németországban teljes a nyugalom. Itt már szenvedélyesebb vitázzal kerültem össze s nagy önuralom kellett hozzá, hogy ne engedjem a vitát veszekedésé fajúlni. Chamberlain müncheni utja miatt nagyobb volt a bosszúságuk, mint haláljuk a béke megmentője iránt. Kényszerű visszavonulásnak érezték ezt s haragjukban jövő veszedelmek tüze parázslott.

— Mi leszereltünk! — tüzelt az egyik túlfűtött indulatu angol.

— A Maginot-vonal felépítése aligha nevezhető leszerelésnek, — válaszoltam.

— Igen a franciák! — vetették ellen. — De nem mi!

— Ne haragudjanak az urak, — feleltem, — de önöket e tekintetben egy kalap alá veszik a franciákkal.

És itt érezni lehetett, hogy az angol-francia kényszerítettviség alapján semmiféle rokonszenv nem áll. S midőn úgy irányítottam a beszélgetést, hogy erről kézzelfogató módon szerezzek meggyőződést, annyira puskaporossá vált a hangulat, hogy abba kellett hagynunk a politikai vitát.

A barátom, aki zenész ember, a zongorához ült és Beethoven játszott. Ezt megértettük mindannyian. De mialatt a Waldstein-sonáta ütemei hangzottak, — fejezi be visszaemlékezését a német író, — tisztán éreztem, hogy a kulturális megértés nem elegendő a népek közeledéséhez. És közeli háború sejtései hatalmasodtak el rajtam.

Szolgáltatásos gyógyszertárak Nagyváradon:

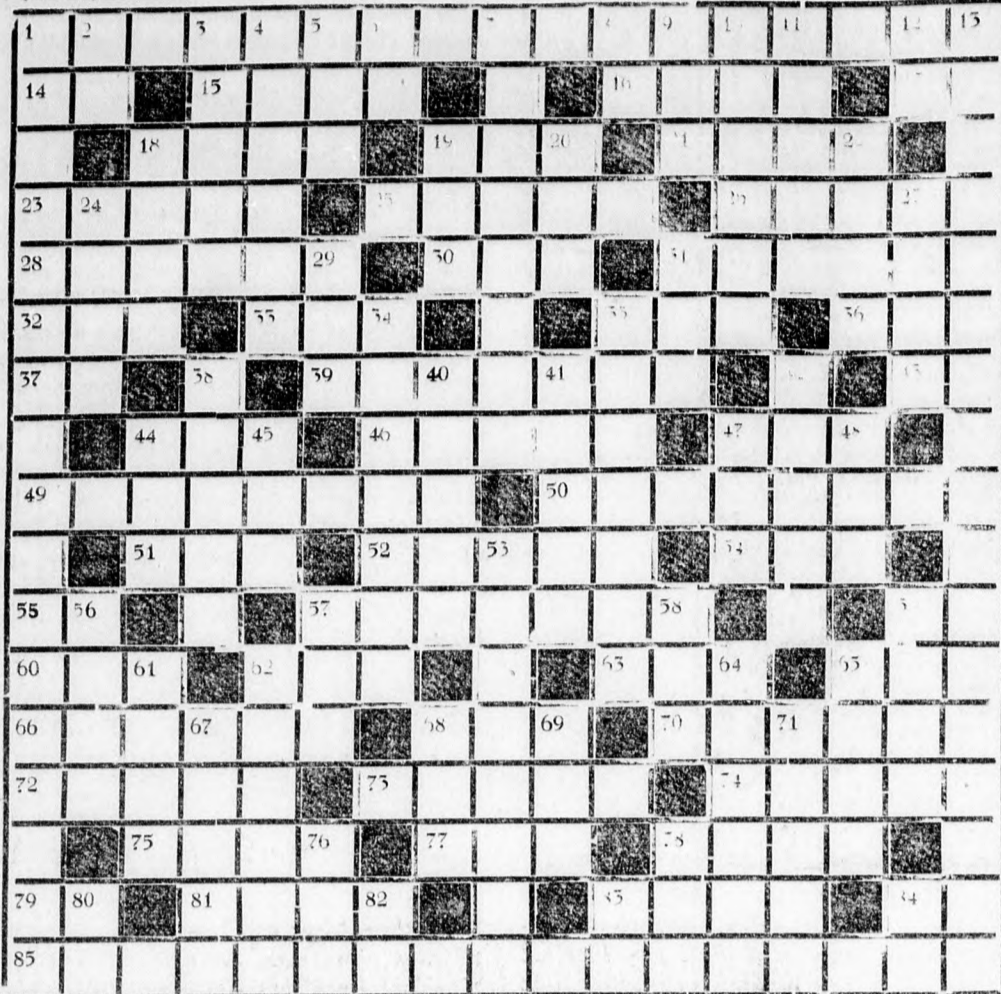
Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinánd. Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovitsa és Barla). Telefon 28-52.
„Diana”. Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Hétfőn a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvity). Telefon 30-20.
Fehér Kereszt, Boulevardul Regele Ferdinánd No. 2. (Pacala.)
Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15.
Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)
Szent László, Piata Bisericej No. 1. Volesee. Templomtér. (Hegedűs.)

KERESZTREJTVENY

6. (386.) szám.

Beküldendő: Vizesz. 1, 49, 50, 85. Füg. 1, 7, 13, 53.

Beküldendő határidő: február 22.

Vízszintes sorok:

1 Ebbe a főiskolába járt Csokonai Mihály hat éven át. 14 Idegen névelő. 15 Kutya. 16 A születéstől a halálig terjedő időtartam. 17 Kettős mássalhangzó. 18 Egykoru testvér. 19 Alkatom, biztatás. 21 2002. 23 Népvándorláskorabeli ázsiai vad nép. 25 Paté ikerszáva. 26 Város Ohio (USA) államban. 28 Hevesmegyei község. 30 Tanít mássalhangzó. 31 Kármán József szépirodalmi lapja, amelyben Csokonai négy költeménye megjelent. 32 Fiola közepe. 33 Adott, más nyelven. 35 Kétszer, más nyelven. 36 Piski közepe. 37 Más mássalhangzó. 39 Célbaérkezés. 43 Idegen személynév névmás. 44 A kör beosztási egysége. 46 Borsodmegyei község. 47 Főzelékféle. 49 Ennek kifejezője a beszéd és az írás. 50 Ilyen diák volt Csokonai Mihály. 51 A mosónő igéje. 52 Ismeret. 54 A kocs része. 55 Okori pénzegység. 57 A szülők és keresztszülők közti viszony. 59 Személyes névmás. 60 Nyelvtani fogalom. 62 Zenei művész rövidítve. 63 Közkezdelt pesti színművész neve fonet. Stílus is van ilyen. 65 Szólit. 66 Birtokosnévmás. 68 Kézpénzt helyettesítő jegy. 70 Nagy angol folyó német neve. 72 A víz felszínén haladni. 73 Tiroli szabadsághős (1767—1810). 74 Férfinév. 75 Kapta ellentéte. 77 Verskellék. 78 Forma. 79 Ásvány. 81 Idegen férfinév. 83 Szaga van, más nyelven. 84 Igeköte. 85 Csokonai első verelet ilyen formában írta.

Függőleges sorok:

1 Ezzel a címmel indított meg Csokonai Mihály egy irodalmi lapot Pozsonyban. 2 Igeköte. 3 Kupac. 4 Baranyamegyei község. 5 Orosz uralkodó. 6 Idegen személynév névmás. 7 Tehetség, latinul. 8 Mássalhangzó kiejtve. 9 Havasi legelő, más nyelven. 10 Diplomáciai jegyzék, eljárás. 11 Erkölcstan. 12 Kötés. 13 Csokonai-költemény címe. 18 A víz is az. 19 Ag, más nyelven. 20 Helyhatározószó. 22 Betűt vetni. 24 Sárosmegyei község. 27 A Seine jobboldali mellékfolyója. 29 Fogoly. 31 Guise közepe. 34 Betűdől, beteg. 35 Főúr rang. 38 Viselkedés. 40 Sora, közlemeni idegen szóval. 41 Péte. 42 Nem, más nyelven. 44 Finom mássalhangzó. 45 Házállat himje. 47 Testrész. 48 Házi szárnyas. 53 II. Rákóczi Ferenc által kinevezett rodostói plébános neve. 56 Okori egyiptomi város. 57 Aklok mássalhangzó. 58 Építészeti stílus. 59 Fluvíus. 61 Férfinév. 62 Női alak a „Per Gynt”-ben. 64 Csokonai egyik anakreoni dalának címe. 65 Hamutok mássalhangzó. 67 Leckekönyv. 68 Szeszital. 69 Tagadó szó. 71 Egyik muza neve. 76 A Rhone jobboldali mellékfolyója. 78 Mint, más nyelven. 80 Állati lak. 82 Kád mássalhangzó. 83 Idegen kettős mássalhangzó. 84 Olasz névelő.

4. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes 1. Béka-egér harc. Fodor. 59 Póbitás. 49 Mint a vaj. 50. Kolostor. 85 Az alvó Lilla felett.

Helyesen megfejtették: Kind Mihály, Stocz

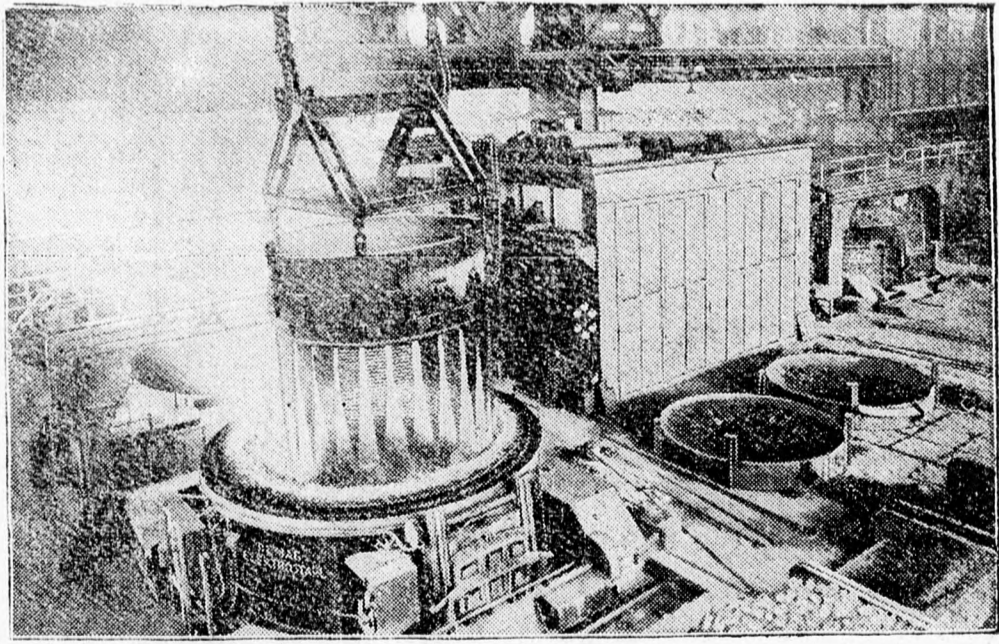
Ferenc, Boga József, Kiss Lajos, Csibye Lenke, Stéger Gyula, Kabolina János, Szabtyár Klára, Labud András, Derzsy Zoltán, Páll V. Géza, Páll Béla, Kanizsai I., Nemes Gabriella, Gyöngyössi Béla, Krisztinics Jolán, Tifnitzer Margit, Kráztinicz Gizel, Muhary Béláné, Moldován Vilma, Magossy Teréz, Magossy Magda, Magossy Sári, Szabó Józsefné, Matics Antal.

A jutalomkönyvet Matics Antal (Temesvár) nyerte. Elküldöttük.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE

K. J. (Fakert). A keresztrejtvényeket megkaptuk, hálás köszönet értük. Rövidesen sorra kerülnek. A jelzett irodalmakat kíváncsian és örömmel várjuk. Mostani sorozatunkba volnának illesztettek. Üdvözlét.

M. A. A megfejtéseket úgy is beküldheti, ha egy levelezőlapon kettőt küld be. A feltétel csak az, hogy a keresztrejtvény számát fel kell tüntetni s hogy idejében megkapjuk.

Hogyan lesz a sörétből új acél?

A német villamos acél előállítás céltudatos fejlesztés mellett az utolsó 6 év alatt megtízszereződött. Érdekes képünk az AEG villamosüzemben készült és azt mutatja, hogy üritik ki a sörétet egy új-fajta mechanikus eljárással a világ legnagyobb villamoskályhájába, ahol aztán acélt olvasztanak belőle. Ezzel az új eljárással 10 tonna tartalmu vaskosarat 2—3 perc alatt lehet kiüríteni, ami azelőtt ugyanannyi órának felelt meg.

Költők, írók, könyvek

A gyertyát sem azért gyújtják meg, hogy elrejtsek véka alá, hanem hogy a gyertyatartóra tegyék és fényt adjon mindenkinek, akik a házban vannak.

MÁTÉ evangélista

... Csak a legkiválóbb írókat olvassuk, akik előlegezett bizalmunkkal semmiképp nem élnek vissza, de ezeket aztán beható gondnal, majd nem e művek megírásához kívánt lelkiismeretességgel.

QUINTILIANUS

A közönség fejletlen állapota nem bizonyítja meg, hogy amit kedvébe foglal és tartósan felölel, az el lehet minden költői becs nélkül. Sőt a művelt fajta közönség hamarabb téved érzésben, mint a parlagi józan ész. Az izlésnek korszakos ferdeségei már művelt olvasóközönség átka; mely soha nem érinti a tulajdon értelemben úgynevezett népet, ennek dalait, regéit, költői világát.

ARANY JÁNOS

Csoda ott szépet alkotni, derekast írni, hol nincs megismerő, nincs olvasó.

SZÉCHENYI

Szoba könyv nélkül olyan, mint a test lélek nélkül.

CICERO

Érdekes annak az élvezetnek a jellege, amelyet a nagyon jó könyvek anak. Ezek a könyvek azt az érzést keltik bennünk, hogy egy ember írta és ugyanaz olvassa őket.

EMERSON

A könyv a legmagasabb civilizációban is a legmagasabb gyönyörűség.

EMERSON

Az igazi írók az emberiség lelki furdalásai.

L. FEUERBACH

A könyv mesterséges éden.

LAMARTINE

A cselekvő ember mindig lelkiismeretlen; lelkiismerete csak a szemlélődőnek van.

GOETHE

Manapság az igaz egyetem: egy könyvgyűjtemény.

CARLYLE

Kassai Lajos emléke

Sepsiszentgyörgy, február hó. Szerepelt tanár és igazgató gyergyószentmiklósi síremlékével kapcsolatban a „Magyar Lapok”-ban sok kegyelettel emlékeznek meg nála tanítványai a jeles tanárról.

Ő írta egy Zágoni Mikés Kelemenről írt tanulmányában: „A jeles férfiak nem hainak meg egészen, mert életüket tovább folytatják az utókor emlékezetében. Mikés Kelemen azok közé tartozik, kiknek emléke megaranyozza a székelység történetét. Az ő nevét nem vitézi érdemek emelik az országos hírű nagy nevek sorába, hanem a bujdosó Rákóczihoz való hűsége, mély vallásossága és nagy műveltsége.”

Midőn most 43 év távlatából visszagondolok volt tanáromra, rögtön a Zágoni Mikés Kelemenről írt sorai jutnak eszembe, hogy ő nem halt meg, élete tovább foly halás tanítványai: s ezekkel az utókor emlékezetében. Mint az ifjúság hivatott nevelője olyan maradandó emlékeket hagyott maga után, melyek nevét örökre emlékeztetésül teszik és a Zágoni Mikés Kelemenről írt bevezető sorai egészen Őreá illenek.

En mint több éven át volt tanítványa, a kinek és társainak a latin nyelvet és a magyar irodalmat tanította s a magyar irodalomból az érettségire is ő vitt, az ifjúság jellemének képzésére gyakorolt hatását tartom a legnagyobbknak. Az igazi férfias jellem kialakulására, amely mindenben a vallásosságot, a kötelességtudást, a szolgálatkészséget, az egyenes utat és az igazság keresését tekintő boldogulása alapjául. Az ő ideális lelke mindenben a szépet és a művészt kereste s ezeket szeretettette meg tanítványaival is.

A magyar irodalomból tartott előadásai magas színvonalú ünnepi előadások voltak. Most is fülünkben csengenek a Vörösmartyról, Arany Jánosról, Tompa Mihályról, Petőfiről s a magyar irodalom más jeles íróiról tartott ünnepi előadásai. Ehez járultak a magyar irodalmi dolgozatokról adott bírálatok. Ez a bírálat nem kurtán-furcsán történt, hogy a dolgozatra csak ráírta, hogy jeles, vagy elégséges, hanem előszóval is előadta az egyes dolgozatok kritikáját az egész osztály színe előtt. Kiemelte, hogy ez a három vagy négy dolgozat miért a legsikerültebb, ezek miért gyengék s a gyengéknek mire kell törekedniük, hogy a jelesebb dolgozatokkal fel tudják venni a versenyt. Volt is olyan ígéreket és körütekintés a dolgozatok írásánál, amelyet elképzelni szinte lehetetlen. Ha egy gyengébb diák a következő héten jó dolgozatot írt, olyan nyilvános dícséretben részesült, hogy azután nemes versenyre kelt a többivel, hogy mindig sikerült dolgozatot írjon.

Igy volt ez a feleleteknél is. Egy-egy jeles fróról a művei ismertetésével együtt egy hétnél is tovább magyarázott s nem lehetett biztosan számítani, hogy mikor fog feleletre szólítani.

Nála jeles, jó, közepes feleletek voltak. Elégtelen feleletet nem ismert, mert nem tételezhető fel egy törekvő székel tanuló, hogy a drága időt nem igyekszik legalább annyira felhasználni, hogy közepes feleletet ne adjon.

Egy alkalommal tovább egy hétnél Vörösmartyról tartott előadást s nem gondoltuk, hogy az előadás befejezése előtt kérdezni fog.

Bejön egy hétfő nap. Fellép a katedrara s körülnéz. Ebből a körülnézésből megsejtettük, hogy kérdezni fog. Síri csend lepte meg az osztályt s iszonyú izgalom. Ő ezt rögtön észrevehette, mert nem egy jelesebb tanuló szólított fel, hanem a leggyengébbet.

— Tudna-e nekem valamit mondani Vörösmartyról?

Mi jobban drukoltunk, mint a kérdező, mert tudtuk, hogy készülletlen. Ő azonban bátran kivágta: „Vörösmarty a legnagyobb magyar lírikus volt s ő írta Zalán futását.” Ennél többet egy ezót sem mondott. Vártuk a hatást és a bírálatot.

— Látja meg vagyok elégedve a felelettel, keveset mondott, de Őntől ez nekem elég felelet.

Sokszor hangúlyozta ugyanis, hogy egy gyengébb tanulónál elegendő, ha az illető a dolgozatot vázlatban, főbb vonásokban ismeri, a jelesebb tanulónak kell ismernie a részleteket is kimerítően.

A fehér arcokról és a visszafojtott lelegzetről észrevette, hogy a többiek is készülletlenek s egy udvarias intéssel azt mondotta: „a többi urakat egy más alkalommal fogom megsejltetni, de remélem, hogy akkor szép, szabad előadást is fogunk hallani Vörösmartyról. Nagy fellélegzés, megkönnyebbülés támadt. De lett is olyan versenytanulás az irodalomból, hogy többé valamire való tanuló nem ment készülletlenül az órára! Az előadásával párhuzamosan készültünk minden órára.

A latin nyelv tanulásánál és az írásbeli dolgozatok írásánál ezintén nemes verseny fejlődött ki a tanulók között. Olyan volt a fellépése, a modora, a megjelenése a tanulóval szemben, hogy a leghanyagabb is igyekezett kielégítő eredményt

felmutatni, hogy a nyilvános bírálatnál ne kelljen szégyenkeznie a társai előtt.

Mint önképzőkori felügyelő nagy súlyt helyezett a tanuló bátor és helyes fellépésére.

Az önképzőkör versenyszavazatokat rendezett s ő maga a legsikerültebb szavazatért 10 K jutalmat tűzött ki. Megindult a nemes verseny. Több szavazó jelentkezett s ezek között egy hatodik és egy nyolcadik osztályos szavazata volt a legsikerültebb. A szavazásnál a hetedikesek mindenképen a hetedikesnek, a nyolcadikosok a nyolcadikosnak akarták a díjat kiadni. Emiatt döntés nem történehetett. Az 5 tapintata mindjárt észrevette, hogy itt nem szabad az ifjú ambíciókat megbántani. Kivette a másik zsebéből a 10 K-t s mindkét versenyszavazó jutalmában részesítette.

De nemcsak az iskolában volt példaadó és jellemző a magatartása, hanem az iskolán kívül is. Séták, keresztjáró napok, keddi búcsók és iskolai ünnepélyek alkalmával. Szokta mondani: „az ifjú embernek nemcsak akkor kell példaadó és kifogástalan magaviseletet tanúsítani, amikor szem előtt van és tanárai látják, hanem akkor is, amikor nem látják.”

Nemcsak én, hanem tanítványai százai halás kegyelettel gondolunk Kassai emlékére. Minél távolabb jutunk az iskolai emlékektől, annál melegebben emlékezünk az ő tanári és nevelői működésére! Minden megmozdulása, minden lépése, egy-egy beszéde az iskolai és önképzőkori ünnepélyek alkalmával maradandó hatással volt hallgatóságára.

Engemet, mint igénytelen volt tanítványát magával ragadott „Csiki Lapok” 1935. évi aug.

5 évig szenvedtem rejtendő gyomorgörcsökben...

és talán még ma is beteg volnék, ha nem szereztem volna tudomást a kiváló GASTRO-D. orvosságról, írja nekünk Crisan József, Bucuresti, Str. Tăbăcari 18. És valóban az amerikai gyógynövényből készült GASTRO-D. a gyomor-, máj-, epe-, vese- és bélmegbetegedéseket megszünteti, még akkor is, ha ezek már nagyon előrehaladott állapotban vannak. Orvosok ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti. Calea Victoriei 124.

hó 25-iki számában a Kassai halála alkalmával Albert V. úr által írt nekrológ, melynek néhány jellemző szavával zárom be kegyeletes megemlékezésemet.

„Pazar kézzel osztogatta szellemének kincseit. Sohaem unta a tanítást. Ami ritka a tanügyi világban: szívesen helyettesített, mert az csak mind egyfel több alkalom volt neki arra, hogy áldozhasson lelke nemes szenvedélyének: tanítani, nevelni, igazán művelté, finom lelkűvé tenni a rábizott ifjúságot. Ilyen idealizmus-tízteletet parancsolt s nem láttuk vele szemben a cinizmus gúnyos fintorát. Tanítása mélyen hatékony volt: mert világos értelemről sugárzott s vonzó példa, önzetlen nemes egyéniség erősítette meg.

Kassai Lajos tanított és nevelt a katedrán, tanított a szószéken, tanított halálával és tanított a temetésén; az volt itt is, a mi egész életében: a székel ifjúságnak, egész népének, fájának nagy nevelője.”

BARTEA BALÁZS

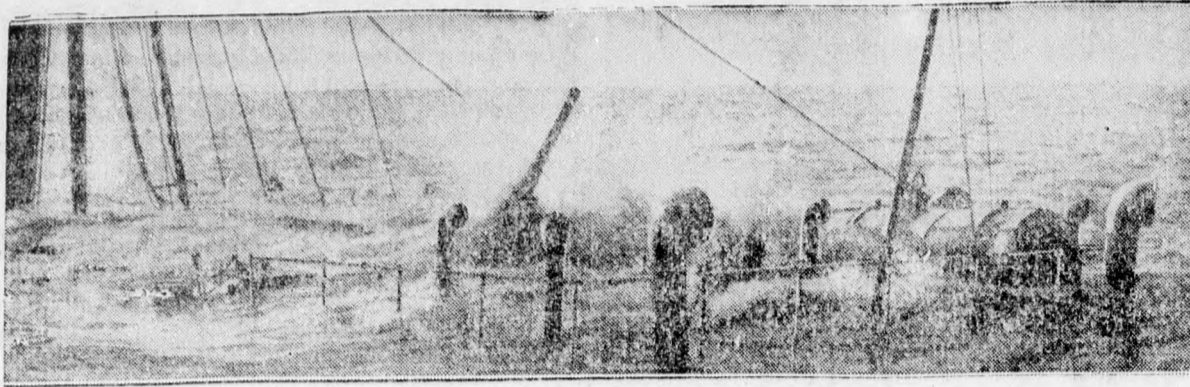
SZÉZAM NYILJ KI

...és Ali Baba belül a világ legnagyobb gazdagságát találta.

A mi időnkben a gazdagság barlangja az Állami Sorsjáték

Húzások február 15.-én és 18.-an

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A „Dunbar Castle” nevű angol felfegyverzett kereskedelmi hajó aknára futott és elsüllyedt. Ezen a képen a roncsai láthatók.

Gazdanapok Kolozsváron

Kolozsvárról jelenti az EMGE: Február 17-én nyílik meg Kolozsváron az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet tavaszi vetőmag kiállítása és vására. Ez alkalommal a gazdák a közvetítő kereskedelem kizárásával első kézből szerzhetik be a legjobb minőségű nemesített gabona, kapás, takarmány, hüvelyes, konyhakerti, virág, gyógynövény, stb., stb. vetőmagvakat és gumókat. A kiállításra a külföldi növénynevelési telepek részéről is érkeztek bejelentések. Az EMGE a vetőmag kiállítást ezáltal háziipari kiállítással és vásárral is kibővítette. A kiállítást a gazdák és a gazdakörökbe tömörült kisgazdák csoportos tanulmányi kirándulások során fogják megtekinteni. Képviseletük magukat a mezőgazdasági kamarák, valamint a mezőgazdasági célokat szolgáló tudományos intézetek.

A február 17-re Kolozsvárra érkező gazdákat gazdagprogram várja. Így délelőtt 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása. Délután 4 órakor az EMGE igazgató-választmányának ülése. Este fél 9 órakor: díszelőadás a Magyar Színházban, a kolozsvári kisgazda dalárdák közreműködésével. Február 18-án, vasárnap délelőtt 10

órákor: A gazdaköri elnökök kötelességeiről előadást tart: Tempfily István. A zöldtakarmányok termesztéséről előadást tart: Koppány Rozsé felügyelő. A silózásról előadást tart: Seyfried Ferenc segédtitkár. Délután 4 órákor: Hogyan lesz a gyümölcsből áru címmel előadást tart: Székely Lajos. A vadontermő gyógynövények gyűjtésének 1940-re való megszervezéséről előadást tart: Bodor Kálmán szakosztályi előadó. Február hó 19-én délelőtt 10 órákor: A kisgazda számviteléről előadást tart: dr. Nagy Endre igazgató. Hasznos ötletek a háziipar köréből címmel előadást tart: Major Zsuzsika. Háziipari termékek értékesítéséről előadást tart: Ványolós István. Az özszes előadások a Református Kollégium Kogălniceanu (volt Farkas) utcai régi épületének dísztermében tartatnak. (I. em. balra.) február hó 20-án délután 5 órákor az EMGE közgyűlése a Református Kollégium régi épületének dísztermében. Folytatólag az EME 60 éves jubiláris valamint a IX. méhészeti kongresszusának előkészítése. Este 8 órákor Méhész vacsora. Február hó 21-én, szerdán délután zárul a kiállítás.

SZÍNHÁZ

A „Feleség”

Bókay János vígjátékának bemutató előadása a nagyváradai színházban

Hangulatos, szép színházi estében volt része pénteken a színházbarájtól közönségnek. Bókay János „Feleség” című vígjátékát mutatták be a Thália színtársulat prózai együttműködésével.

A Feleség című legújabb Bókay darab volta-képpen jelentéktelen témán épül fel s ez a téma még hozzá nem is új. Röviden arról van szó a színdarabban, hogy a feleség hogyan hódítja vissza a férjét, amikor megtudja, hogy férje tíz évi házasságát után elhagyta tőle s egy másik asszony iránt mutat érdeklődést. A Feleség „csel fogása” életben és irodalomban egyaránt ősrégi módszeren alapszik. Sokszor kipróbált és jól bevált recept: féltékenyvé tenni a szerelmi játékban az elhagyott, kilobbanó partnert s a feleség végső kétségbeesésében itt is ehhez a „cselhez” folyamodik. A féltékenység felszításához adva van egy férfi, a család barátja, aki mindennapos vendég a háznál s aki titokban és tiszteletteljes távolságból — valóban szerelmes is az asszonyba. Az asszonyt ezt érzi és tudja s őt használja eszközül a veszedelmes szerelmi játékhoz, vele teszi féltékenyvé férjét. A csel sikerül, a férj bűnbánóan fordul vissza feleségéhez s fölüeny cinizmusán is átesillog annak a boldog egymásratalálás könnyei. Ezt a régi és meglehetősen kihasznált témát Bókay remek rutinja, írásművészete friss színei és eleganciája tetszetősen és fordulatosan oldja meg a színpadon. Ötletes és szellemes dialógusok, raffináltan felépített drámai feszültségű jelenetek ragadják magával a nézőt, aki szívesen belefeledkezik az önmagáért való sulytalan játékba.

A színtársulat prózai együttese pedig valóban illuziót keltő. Fővárosi színpadra is beillő színvonalas előadásban mutatta be a vígjátékot. Fényes Alíz a férje szerelméért szívszorogva remegő fe-

leség szerepében meghatóan szép alakítást nyújtott; könnyei végigpergették a színmű derűsebb jelenetein; ezek a könnyek őszinték voltak, játéka szívbillőfakadó, meleg és asszonyi. Ez tette, hogy elfeledtük neki azt a kissé lelkiismeretlen játékot, amit szerepe szerint egy jóhiszemű férfivel üzött, akit — érzékenységgel semmit sem törődve — eszközül használt céljának eléréséhez. A férfiak: Kovács György és Nagy István méltó partnerei voltak Fényes Alíznek. Kovács könnyed, természetes játéka, elbűvölő humora, Nagy István férfiasan szép, komoly játéka, elfojtott szenvedélyessége forró atmoszférát teremtett a színpadon. Talán csak annyit lehetne hibául felróni, hogy míg Kovács a bohózat felé, addig Nagy István kissé már a dráma felé távolodott játékaival a vígjátékbeli műfajtól. Haáz Joli kissé ellenszenves szerepében, jól karakterizált nőtipust alakított.

Az előadást — amit a kolozsvári premier előtt maga Bókay János állított be és rendezett — minden tekintetben kifogástalan s gyorsan pergő, zökkenő nélküli játék jellemzi.

A színház zsufolt nézőtere melegen ünnepelte a színészeket. Kár, hogy a színtársulat vezetőségén teljesen kívülálló okok miatt, olyan ritkán lehetnek vendégeink.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A HOLNAP HŐSEL
 CORSÓ: PAT ÉS PATACHON.
 APOLLÓ: HÁROM LÉGIONISTA KALANDJAI.

A február havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

Délelőtt tartják a légvédelmi előadásokat

Nagyvárad. Saját tud. A városi légvédelmi iroda értesíti a város közönségét, hogy február 7-től, szerdától kezdve a légvédelmi tanfolyamokat délelőtt 9 órától 11-ig tartják meg a Katolikus Kőr nagytermében, ugyanabban a sorrendben, mint azt már az 1940 január 29-iki 131-es számú hirdetményben közölték; tehát:

február 12-én az S kezdőbetűsök, február 13-án a T, U, V és W kezdőbetűsök tartanak tanfolyamokat.

A tanfolyamokat a Katolikus Körben tartják meg (Regele Carol II. utca 5. szám) a fenti sorrendben minden délelőtt 9—11 órák között.

Azokat, akik a kiképző tanfolyamokról elmaradnak, az aktív és passzív légvédelmi törvény 63-ik szakasza alapján 500—2000 leig terjedhető pénzbírsággal vagy ismétlődés esetén 1-től 30 napig terjedhető elzárással büntetik.

Mindenki vigye magával az ellenőrző könyvecskéjét látványozás és nyilvántartás céljából. A nyilvántartás megkönnyítése végett a levágandó szelvényekre mindenki írja reá nevének kezdőbetűjét és a könyvecskéje számát.

A kiképző előadások hallgatása minden polgárra nézve (nőkre is) kötelező, 7 és 60 év között. Akiknek már van gázálcuk, hozzájuk magukkal, mert a gázkamrán is keresztül vezetnek őket.

Arcárhirdetések

Allást nyec

szavanként 2 lei

LAPKIHORDÁSRA férfit velencei és szőlősi kerületbe azonnal felvesszünk. Jelentkezések a lap kiadóhivatalába.

Gyakorlott

szobalányt felvessz — Deutech, Nagyvárad, Promenada Eminescu 14, Köröspart, emelet.

Bejáró

kerestetik magános urinómél. Jelentkezni: délután 2—3 óra közt. Nagyvárad, Str. Joan Ghica No. 6.

Különféle

szavanként 3 lei

Tisztviselő

intelligens tisztviselő lakótársat keres kényelmes lakásba. Nagyvárad, Bratianu-u. 37.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Veszek

arany, ezüst, británs tárgyakat. Herbt ékszerárúház, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Eladó

Belváros központjában luxus kivitellen pompásan megépített kétemeletes bérpalota két százalék netto hozammal 3,200,000 leért. — Eladó 6 és fél katasztr. holdas szőlő tiszta csemegefajjal, beültetve eok nemes gyümölcsfával, 510,000 leért. — Kortarmos Laszió, Nagyvárad, Pasteur-u. 13. Telefon 20-85.

Meleg ágyrak

és üvegek olcsón kaphatók. Frenzel, Nagyvárad, Str. Vlahuta 44

Különféle butorok eladó. Nagyvárad, Str. Codrilor 11. szám.

Lakás

szavanként 3 lei

Keres

gyermektelen tisztviselő házaspár március, vagy április, esetleg május 1-re egyszobás, esetleg előszobával, — komplett lakást. Cimeket a kiadóba kérek.

Az Orsolyazárda

7. szám alatti bérházban 2 és 4 szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal, 2 szoba és előszoba irodának vagy orvosi rendelőnek május 1-től kiadó.

Kiadó

utcai két szobás modern lakás. Nagyvárad, Str. Nic. Zelega 6. szám

Egy 3 szobás

és egy 2 szobás lakás kiadó. Nagyvárad, Str. Uzina Electrici 3. sz.

Irodahelyiséget,

1 szobást központban keresünk. Cimeket „Kommoly cég” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába. Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 13. körünk.

Kiadó lakás

négyszobás összkomfortos utcai lakás. Nagyvárad, Str. Dumitru Cantemir 25. szám.

Allást kees

szavanként 1 lei

Házvezetőnek

menne fiatal urinó. — Ajánlatokat kiadóba kér.